

Vlaams actieplan ter bestrijding van gendergerelateerd geweld 2025-2029

Inhoud

Inleiding.....	2
1. Leidende principes	3
1.1. Afbakening van thema's	3
1.2. Een gecoördineerde aanpak tegen gendergerelateerd geweld	4
1.3. Wetenschappelijke onderbouwing als vertrekpunt	5
1.4. Inzet op monitoring, evaluatie en bijsturing.....	6
2. Omgevingsanalyse.....	7
2.1. Context en dynamiek van gendergerelateerd geweld	7
2.1.1. Evoluties en trends	7
2.1.2. Prevalentie en aard van het geweld	10
2.1.3. De gevolgen van gendergerelateerd geweld	20
2.2. Beleids- en praktijkanalyse.....	23
2.2.1. Huidige beleidsmaatregelen en sterktes.....	23
2.2.2. Beleidsmatige aandachtspunten	27
2.2.3. Slotbeschouwing.....	29
3. Doelstellingenkader.....	30
Lijst van afkortingen	33

Inleiding

Vorige legislatuur lanceerde de Vlaamse regering onder coördinatie van Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Zuhal Demir, het allereerste Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld (2020-2024). Hiermee zette de Vlaamse regering een eerste, cruciale stap naar een integrale aanpak van deze problematiek. Afgestemd op elkaar werden er beleidsdomeinspecifieke acties, zoals de uitbreiding van de openingsuren van de hulplijnen en bijkomende opleidingen rond het thema voor professionals, maar ook beleidsdomeinoverschrijdende acties zoals het decreet met betrekking tot de controle van het uittreksel van het strafregister, de oprichting van de Veilige Huizen en het Vlaams meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag, succesvol uitgevoerd.

We willen verder inzetten op deze aanpak. Daarom besliste de Vlaamse regering om dit actieplan te vernieuwen én te verruimen naar andere vormen van gendergerelateerd geweld, met name intrafamiliaal geweld, genitale verminking, eengerelateerd geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Ook deze problematieken vragen om een gezamenlijke en coherente aanpak.

Dat die aanpak broodnodig blijft, blijkt uit verschillende onthutsende dossiers over onder andere grensoverschrijdend gedrag in de cultuursector en bekende Vlamingen die veroordeeld werden voor het bezit van zware beelden van kindermisbruik, aanranding en voyeurisme. De documentairereeks *Godvergeten* legde een pijnlijke waarheid bloot: jarenlang seksueel misbruik binnen de kerk bleef ongestraft. Getuigenissen over gedwongen huwelijken en achterlating tijdens vakantieperiodes, de tientallen meldingen van spiking door café-uitbaters en barmannen in Kortrijk, dat wekelijks gemiddeld twee vrouwen sterven in België door partnergeweld,

Zonder ze expliciet bij naam te noemen tonen al deze feiten hoe wijdverbreid en hardnekkig gendergerelateerd geweld is. Vlaanderen ligt dan ook wakker van deze feiten. We mogen en kunnen deze realiteit niet negeren. Gendergerelateerd geweld is alomtegenwoordig en vraagt om een daadkrachtige, gecoördineerde en structurele aanpak. De voorbije jaren zijn al belangrijke stappen gezet, maar het blijft een werk van lange adem. We moeten blijven strijden, dat zijn we de slachtoffers verplicht.

Dit vernieuwde plan vertrekt vanuit een sterk engagement, wederzijds vertrouwen en gedeelde verantwoordelijkheid tussen alle betrokken ministers en actoren en zal trachten de hiaten in het huidige beleid weg te werken. Net zoals bij het vorige plan zal Vlaams minister van Justitie en Handhaving Zuhal Demir ook dit actieplan coördineren, om zo te waken over samenhang, voortgang en daadkracht. Alleen door samen te werken en duidelijke, afgestemde acties te formuleren, kunnen we daadwerkelijk een krachtig en horizontaal beleid voeren. Want elke burger heeft recht op een veilig en rechtvaardig Vlaanderen.

1. Leidende principes

1.1. Afbakening van thema's

Gendergerelateerd geweld is een koepelbegrip waaronder vele vormen van geweld vallen. Het verwijst naar alle daden van geweld gericht tegen een persoon vanwege hun geslacht, genderidentiteit of genderexpressie.¹ Het omvat ook geweld dat personen van een bepaald geslacht onevenredig treft. Voor een heldere afbakening van dit Vlaams actieplan focussen we op vijf vormen van gendergerelateerd geweld: seksueel geweld, seksueel grensoverschrijdend gedrag, intrafamiliaal geweld, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking. We hanteren daarbij een inclusieve benadering. Hoewel vrouwen en meisjes oververtegenwoordigd zijn als slachtoffer, houden we ook expliciet rekening met andere groepen die deze vormen van geweld meemaken, zoals mannen en kinderen. De definities van elk van de vormen van geweld die worden meegenomen in dit plan, worden in onderstaande tabel weergegeven.

Begrippen	Definities
<i>Seksueel geweld (SG)</i>	Elke seksuele handeling die tegen iemands wil wordt uitgevoerd. Deze handeling kan door eender wie, ongeacht de relatie van deze persoon tot het slachtoffer, worden gesteld en in gelijk welke context. ²
<i>Seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG)³</i>	Elke vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of lichamelijk gedrag met een seksuele connotatie dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van een persoon wordt aangetast of een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd. ⁴
<i>Intrafamiliaal geweld (IFG)</i>	Elk geweld dat zich voordoet binnen de context van de familie, het huishouden of tussen (ex-)partners. Het kan gaan om lichamelijk, seksueel, psychologisch, economisch of eengerelateerd geweld. De betrokken personen moeten niet noodzakelijk in dezelfde woning verblijven of hebben verbleven. ⁵

¹ Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). Wat is gendergerelateerd geweld? Opgehaald van igvm-iefh: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/geweld>

² World Health Organization. (2025). *Violence info: Sexual violence*. Opgehaald van World Health Organization: <https://apps.who.int/violence-info/sexual-violence/>; Zorgcentra na Seksueel Geweld. (2025). *Veelgestelde vragen over seksueel geweld en de Zorgcentra*. Opgehaald van Zorgcentra na Seksueel Geweld: <https://zsg.belgium.be/nl/veelgestelde-vragen?>

³ Ook ongewenst seksueel gedrag genoemd.

⁴ Ontwerp van decreet tot oprichting en regeling van het Vlaams Meldpunt voor Grensoverschrijdend Gedrag, Vl.Parl., 2024-2025, nr. 203/1. Het ontwerp van decreet werd op 18 maart 2025 aangenomen in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting, Justitie en Onroerend Erfgoed. Het ontwerp van decreet zal worden behandeld op de plenaire vergadering van 30 april 2025.

⁵ Belgisch Staatsblad. (31 augustus 2023). Wet 13 juli 2023 voor de preventie en de bestrijding van feminicides en gendergerelateerde dodingen.

<i>Eergerelateerd geweld (EGG)</i>	Elk geweld dat wordt gepleegd om de eer van een individu, familie of gemeenschap te beschermen, in strijd met de fundamentele mensenrechten van de betrokken persoon. Een aantal voorbeelden van specifieke vormen:⁶ - Een gedwongen huwelijk is een huwelijk dat wordt aangegaan zonder vrije toestemming van beide echtgenoten of de toestemming van minstens één van de echtgenoten werd gegeven onder geweld of bedreiging.⁷ - Bij achterlating wordt een kind, jongere, vrouw of man tegen haar of zijn wil in het buitenland achtergelaten, terwijl de rest van het gezin/ de familie terugkeert naar België.⁸ - Wanneer het slachtoffer wordt vermoord of tot zelfmoord gedreven om de eer te beschermen en te voldoen aan traditionele rollen spreken we over eerwraak.⁹
<i>Vrouwelijke genitale verminking (VGV)</i>	Elke handeling die een vrouw of meisje dwingt, aanzet of ertoe beweegt om een excisie, infibulatie of andere verminkingen aan de grote of kleine schaamlippen of de clitoris van een vrouw of deel daarvan te ondergaan.¹⁰ Dit is ook een vorm van eergerelateerd geweld.

1.2. Een gecoördineerde aanpak tegen gendergerelateerd geweld

Gendergerelateerd geweld, in al zijn vormen, is een complex en diepgeworteld probleem dat de kern van onze samenleving raakt. De maatschappelijke impact is enorm met langdurige en verregaande gevolgen voor slachtoffers, hun omgeving en de samenleving als geheel. De cijfers liegen er dan ook niet om: Belgisch prevalentieonderzoek toont aan dat maar liefst 64% van de bevolking tussen 16 en 69 jaar oud ooit een vorm van seksueel

⁶ Belgisch Staatsblad. (31 augustus 2023). Wet 13 juli 2023 voor de preventie en de bestrijding van feminicides en gendergerelateerde dodingen.

⁷ Belgisch staatsblad. (15 juni 2007). Wet van 25 april 2007 tot invoeging van een artikel 391sexies in het Strafwetboek en tot wijziging van een aantal bepalingen van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de strafbaarstelling en het uitbreiden van de middelen tot nietigverklaring van het gedwongen huwelijk.

⁸ Veilig Thuis Utrecht. (2025). Gedwongen achterlating. Opgehaald van veiligthuisutrecht.nl: <https://veiligthuisutrecht.nl/expertise/gedwongen-achterlating/#:~:text=gedragsverandering%3A%20teruggetrokken%2C%20overleggen%2C%20bang,conflicten%20tussen%20ouders%20en%20kind>

⁹ Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). Wat is eergerelateerd geweld? Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/geweld/eergerelateerd-geweld>

¹⁰ Council of Europe. (2011). Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld. Istanbul.

geweld heeft meegemaakt.¹¹ Daarnaast blijkt dat 33,1% van de vrouwen in België ooit slachtoffer is geworden van partnergeweld.¹² Zo'n 16.500 meisjes en vrouwen in Vlaanderen hebben vrouwelijke genitale verminking ondergaan of lopen het risico om besneden te worden.¹³ Deze schokkende cijfers onderstrepen de urgentie van een effectieve aanpak.

Om gendergerelateerd geweld effectief te bestrijden, moeten we niet alleen de symptomen aanpakken, maar ook de oorzaken. Een geïsoleerde aanpak volstaat niet. Vroegtijdige signalering en samenwerking tussen verschillende gespecialiseerde actoren zoals politie, parket en hulpverlening zijn cruciaal. Alleen via gecoördineerde inspanningen over beleidsdomeinen en beleidsniveaus heen kunnen we een veilige samenleving creëren voor iedereen. Naar het voorbeeld van het eerste actieplan ter bestrijding van seksueel geweld, breidt de Vlaamse regering deze aanpak nu ook uit naar de andere vormen van gendergerelateerd geweld. De inzichten uit dit plan zullen bovendien maximaal worden benut in de Vlaamse bijdrage aan het federale Nationaal Actieplan in de strijd tegen gendergerelateerd geweld.

We bouwen voort op de lessen uit het vorige plan. De evaluatie daarvan toont aan dat er nood is aan nog meer beleidsdomeinoverschrijdende initiatieven. Daarom versterkt dit nieuwe actieplan de synergie tussen verschillende beleidsdomeinen door de kennis en expertise vanuit alle beleidsdomeinen te bundelen en afstemming met andere relevante actieplannen te verzekeren. Denk dan bijvoorbeeld aan het horizontaal gelijkheidskansenbeleidsplan en het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan. Alle betrokken administraties en Vlaamse ministers stemmen hun acties maximaal op elkaar af, onder coördinatie van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving en haar administratie, het Agentschap Justitie en Handhaving.

1.3. Wetenschappelijke onderbouwing als vertrekpunt

Met dit nieuwe actieplan willen we een daadkrachtige en doeltreffend bijdrage leveren in de bestrijding van gendergerelateerd geweld. We doen dat op een onderbouwde, evidence-informed manier, gebaseerd op zowel wetenschappelijke inzichten als praktijkervaring.

We bouwen uiteraard voort op de inzichten en resultaten van het vorige Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld, maar houden ook (onder andere) rekening met de

¹¹ Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., ... Vandeviver, C. (2021). *UN-MENAMAS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium*. Brussels: Belgian Science Policy Office.

¹² Janssen, C., & Vesentini, F. (2024). *Gendergerelateerd geweld in België: Kerncijfers van de Europese enquête over geweld tegen vrouwen en andere vormen van interpersoonlijk geweld*. Brussel: Statistiek Vlaanderen.

¹³ GAMS. (2022). *Schatting van de prevalentie van in België wonende vrouwen en meisjes die vrouwelijke genitale verminking ondergingen of het risico lopen om verminkt te worden*. Opgehaald van https://gams.be/wp-content/uploads/2024/01/VGV_Prevalentiestudie-2022.pdf

aanbevelingen uit de parlementaire commissies rond seksueel misbruik en luisteren, zoals steeds, naar de stem van slachtoffers – zij blijven het belangrijkste uitgangspunt van dit plan. Bovendien doen we beroep op de input van organisaties die met beide voeten in de praktijk staan en gebruiken we de kennis die de betrokken beleidsdomeinen doorheen de jaren hebben opgebouwd. Door deze waardevolle inzichten en bevindingen uit de praktijk in het actieplan te verwerken, houdt het maximaal rekening met de werkelijke noden en nieuwe tendensen.

1.4. Inzet op monitoring, evaluatie en bijsturing

Het actieplan bestaat uit overkoepelende strategische en operationele doelstellingen die telkens vertaald worden in concreet uitvoerbare acties. Deze acties zijn opgesteld volgens de SMART-principes: specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden. Ze worden van bij de start gekoppeld aan kwalitatieve en/of kwantitatieve indicatoren, afhankelijk van de actie in kwestie. Ook de trekkende minister, eventueel meewerkende ministers en de vooropgestelde timing worden per actie vermeld.

Voor elke actie wordt door de administratie van de betrokken trekkende minister een fiche met een plan van aanpak opgesteld. Die fiche bevat, naast de inhoudelijke doelstelling en aanpak, ook de relevante indicatoren om de voortgang te monitoren. Deze fiches worden jaarlijks geüpdatet met een stand van zaken, en vormen zo de basis voor structurele monitoring en tussentijdse bijsturing waar nodig.

Het Agentschap Justitie en Handhaving neemt een actieve coördinerende rol op in de uitvoering en opvolging van dit plan op basis van de bijhorende fiches. Het agentschap bewaakt de samenhang tussen de acties, zorgt voor regelmatige afstemming tussen de betrokken administraties en vermijdt overlap of hiaten in uitvoering.

Op basis van de jaarlijkse updates van fiches en de overlegmomenten met de administraties wordt midden 2027 een tussentijdse evaluatie opgesteld. Dat maakt het mogelijk om in te spelen op nieuwe problematieken, noden en inzichten, opdat we acties waar nodig kunnen bijsturen. In 2029 volgt een eindevaluatie, waarin een impactanalyse van de geformuleerde acties wordt gemaakt.

Zo blijft dit actieplan niet alleen richtinggevend, maar ook flexibel en toekomstgericht — afgestemd op de evoluerende realiteit en behoeften in de strijd tegen gendergerelateerd geweld.

2. Omgevingsanalyse

Deze omgevingsanalyse vormt de inhoudelijke onderbouw van het nieuwe actieplan voor 2025–2029. Ze biedt een kritische blik op de maatschappelijke realiteit, beleidscontext en praktische uitvoering inzake gendergerelateerd geweld in Vlaanderen. Het doel is niet alleen te beschrijven wat er speelt, maar vooral te analyseren waar het beleid tekortschiet, wat goed werkt en waar de kansen liggen voor versterking en vernieuwing. De analyse baseert zich op wetenschappelijke inzichten, data, praktijkervaring en signalen van slachtoffers, professionals en middenveldorganisaties.

2.1. Context en dynamiek van gendergerelateerd geweld

2.1.1. Evoluties en trends

Gendergerelateerd geweld is geen geïsoleerd fenomeen. Het wordt gevoed door onder andere hardnekkige stereotiepe gendermechanismen, machtsverschillen en perceptie van sociale normen over mannelijkheid en vrouwelijkheid.¹⁴ Internationale kaders zoals het Verdrag van Istanbul erkennen genderongelijkheid als een van de structurele oorzaken van geweld tegen vrouwen en mensen die niet aan heersende gendernormen voldoen. Een hardnekkige **mythe** die de aanpak van geweld ondermijnt, is het idee dat slachtoffers jonge weerloze vrouwen zijn, aangevallen door een onbekende en/of dominante sterke man. De realiteit is echter veel diverser. Slachtoffers van gendergerelateerd geweld kennen geen vast profiel, iedereen kan slachtoffer worden. Vrouwen lopen door perceptie van sociale normen, door het fysiek minder sterk zijn, door seksualisering enzovoort een groter risico op geweld en op meer ernstige vormen van geweld, maar dit betekent niet dat zij nooit plegers zijn of dat mannen nooit slachtoffers zijn. Als we bijvoorbeeld kijken naar misbruik binnen de kerk zien we dat jongens daar vier keer zo vaak slachtoffer zijn dan meisjes.¹⁵ Die tendens wordt bevestigd in het jaarrapport van misbruik in de kerk in België waaruit blijkt dat zich dubbel zoveel mannen dan vrouwen hebben gemeld.¹⁶ Ook uit het UN-MENAMAIS onderzoek (2021) blijkt dat bijna de helft van de mannen in België ooit SG(G) heeft meegemaakt.¹⁷ Bij intrafamiliaal geweld zien we dat mannen ongeveer

¹⁴ Europese Commissie. (2020). Een Unie van gelijkheid: strategie voor gendergelijkheid 2020-2025. Brussel: COM(2020).

¹⁵ Commissie van onderzoek seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk. (2010). *Naar hulp, genoegdoening, openbaarheid en transparantie: Een onderzoek naar en advies over het functioneren van de kerkelijke instelling voor hulp aan en recht voor slachtoffers van seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland*. Den Haag.

¹⁶ Bisschoppenconferentie van België. (2024). Jaarverslag over seksueel misbruik in een pastorale relatie in de katholieke Kerk van België. Brussel.

¹⁷ Statistiek Vlaanderen; Brussels instituut voor statistiek en analyse; Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique. (2022). Gendergerelateerd geweld in België: Kerncijfers van de Europese enquête over geweld tegen vrouwen en andere vormen van interpersoonlijk geweld. EU-GVB.; Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., Vandeviver, C. (2021). UN-MENAMAIS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium.

even vaak het slachtoffer worden van psychologisch geweld als vrouwen (31% bij mannen en 29,9% bij vrouwen).¹⁸ Door het afwijken van de norm van wat de maatschappij ziet als slachtoffer, heerst er nog een groter taboe over **mannelijke slachtoffers**, nog meer schaamte, wat hen weerhoudt om hulp te zoeken of klacht neer te leggen.¹⁹ Bijgevolg is er ook veel minder onderzoek naar deze groep en is hulpverlening vaak voornamelijk gericht op vrouwelijke slachtoffers.

Tegelijkertijd vinden schadelijke ideeën, die vaak mede aan de grondslag liggen van gendergerelateerd geweld, meer en meer ingang bij mannen. Volgens recent onderzoek van het Europees Instituut voor Gendergelijkheid hebben bijvoorbeeld steeds meer jonge Europese mannen vrouwonvriendelijke ideeën. Zo vindt bijvoorbeeld 26% van de 18- tot 24-jarigen dat vrouwen vaak beweringen over misbruik of verkrachting verzinnen of daarin overdrijven.²⁰ In extreme vorm is er sprake van toxische mannelijkheid. Het gaat hierbij dus om abnormale belevingen van mannelijkheid vertrekkende vanuit een verwrongen en achterhaald wereldbeeld waarbij mannen en jongeren radicaliseren in hun houding en gedrag ten aanzien van vrouwen. Het zet een enorme druk op jongens om aan deze normen te voldoen.

Jongeren, maar ook volwassenen, blijken vatbaar voor deze invloeden, zeker wanneer ze in online contexten zoals TikTok of YouTube worden geconfronteerd met verregaande vormen van misogynie. Via algoritmes van sociale mediakanalen worden ze vaak snel geconfronteerd met extreme inhoud. Hierdoor bevinden deze (vaak jonge) personen zich soms, zonder het goed en wel te beseffen, in een vicieuze cirkel die deze ongepaste ideeën enkel maar versterken en waaruit ontsnappen zeer moeilijk blijkt.

Bovendien heeft de **digitalisering** de schaal, snelheid en aard van geweld drastisch veranderd. Sociale media, chatplatformen en AI-technologieën faciliteren nieuwe vormen van controle, vernedering en misbruik. Jongeren, maar ook volwassenen, exploreren hun seksualiteit logischerwijs meer en meer online, maar worden daarbij

Brussels: Belgian Science Policy Office.; Wij zien je wel. (2024). Cijfers. Opgehaald van Wij zien je wel: <https://www.wijzienjewel.be/cijfers>; Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). Cijfers over (ex-)partnergeweld in België. Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/geweld/ex-partnergeweld/cijfers>; Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., . . . Vandeviver, C. (2021). *UN-MENAMAS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium*. Brussels: Belgian Science Policy Office.

¹⁸ Janssen, C., & Vesentini, F. (2024). *Gendergerelateerd geweld in België: Kerncijfers van de Europese enquête over geweld tegen vrouwen en andere vormen van interpersoonlijk geweld*. Brussel: Statistiek Vlaanderen.

¹⁹ Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., . . . Vandeviver, C. (2021). *UN-MENAMAS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium*. Brussels: Belgian Science Policy Office.

²⁰ European Institute for Gender Equality. (2025). *Gender Equality Index 2024: Tackling violence against women, tackling gender inequalities*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Opgehaald van <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2024-tackling-violence-against-women-tackling-gender-inequalities>

geconfronteerd met risico's zoals ongewenste sexting, grooming, het ongevraagd verspreiden van beelden en sextortion.²¹ Nieuwe fenomenen zoals deepnudes, waarbij iemands gezicht op seksueel beeldmateriaal wordt gemonteerd die amper van de realiteit te onderscheiden zijn, zorgen voor bijkomende uitdagingen in aanpak. De impact van de verspreiding van dergelijke gemanipuleerde beelden is echter even verwoestend als bij “echte” misbruikbeelden, met langdurige psychologische en sociale gevolgen voor de slachtoffers.²² Steeds vaker gebeurt dit soort grensoverschrijdend gedrag ook onder leeftijdsgenoten, waarbij minderjarigen zowel dader als slachtoffer zijn. De groepsdruk, impulsiviteit en het gebrek aan bewustzijn over de ernst van dit gedrag maken de aanpak extra complex.

Ook in het kader van intrafamiliaal geweld en eengerelateerd geweld worden digitale middelen steeds vaker misbruikt. Daders installeren onzichtbare trackingsoftware op smartphones, camera's in huis of GPS-zenders onder auto's om slachtoffers te controleren. Smart home-technologie en sociale media worden ingezet om angst in te boezemen of contact af te dwingen. De snelheid waarmee technologie evolueert maakt het voor hulpverleners en justitie moeilijk om mee te zijn in de digitale realiteit van slachtoffers.

Een andere zorgwekkende trend is **spiking** in het uitgaansleven: het toedienen van verdovende middelen (vaak onopgemerkt via drank) zonder medeweten of toestemming van het slachtoffer met als doel seksueel misbruik. Want wanneer een slachtoffer onder invloed is, kan een pleger makkelijker toeslaan. Spiking is moeilijk op te sporen omdat de stoffen doorgaans snel uit het bloed verdwijnen. Slachtoffers hebben vaak “zwarte gaten” in hun geheugen, herinneren zich slechts flarden of helemaal niets, wat het nog moeilijker maakt om klacht in te dienen of daders te vervolgen.

Het aantal meldingen van verkrachtingen en aanrandingen na spiking in Vlaanderen stijgt jaar na jaar. Tussen 2017 en het eerste trimester van 2024 werden er in heel België 917 feiten van spiking gemeld, waarvan Vlaanderen goed is voor 398 meldingen. Dit is een

²¹ Grooming is een manipulatief proces waarbij een volwassene doelbewust het vertrouwen wint van een minderjarige met als uiteindelijk doel seksueel misbruik. Dit kan zowel online als offline gebeuren en kan resulteren in SG(G) of de aanmaak en verspreiding van misbruikbeelden. Childfocus. (2025). Seksuele uitbuiting. Opgehaald van childfocus.be: <https://childfocus.be/nl-be/Seksuele-Uitbuiting/Wat-is-seksuele-uitbuiting>

Bij sextortion worden slachtoffers afgeperst nadat ze intieme beelden hebben gedeeld. Child Focus. (2025). De uitbuiting van minderjarigen in de prostitutie.; Opgehaald van Child Focus: <https://childfocus.be/nl-be/Seksuele-Uitbuiting/De-uitbuiting-van-minderjarigen>

²² Federale Gerechtelijke Politie. (2025). Digitale evoluties online seksueel misbruik minderjarigen en uitdagingen. Directie van de Bestrijding van de Zware en Georganiseerde Criminaliteit - DJSOC.; Child Focus. (2025). De uitbuiting van minderjarigen in de prostitutie. Opgehaald van Child Focus: <https://childfocus.be/nl-be/Seksuele-Uitbuiting/De-uitbuiting-van-minderjarigen>; Demarée, C., Enhus, E., & Melgraco, L. (2023). Rapportage onderzoek tienerpooiers - Profiel en aanpak. Brussel: Vrije Universiteit Brussel.; Childfocus. (2025). Sextortion. Opgehaald van childfocus.be: <https://childfocus.be/nl-be/Seksuele-Uitbuiting/Sextortion>; Child Focus. (2025). Grooming. Opgehaald van Child Focus: <https://childfocus.be/nl-be/Seksuele-Uitbuiting/Grooming>

stijging van 126% ten opzichte van 2017.²³ Jongeren, vooral meisjes, zijn hierbij het vaakst slachtoffer. Daarnaast heerst er nog steeds victim blaming rond seksueel geweld in een context van middelengebruik. Europees onderzoek toont aan dat 22% van de 18- tot 24-jarigen vindt dat als een vrouw slachtoffer is van seksueel geweld wanneer ze onder invloed is van alcohol of drugs, zij ten minste gedeeltelijk verantwoordelijk is.²⁴

Tot slot vormt de uitbuiting door **tienerpooiers** een ander zorgwekkend en vaak onzichtbaar fenomeen waar kinderen of jongeren mee te maken kunnen krijgen. In 2024 kregen PAG-ASA en Payoke 239 nieuwe aanmeldingen van vermoedelijke slachtoffers van tienerpooiers. Tienerpooiers zijn mensenhandelaars die bewust jongeren manipuleren, vaak minderjarigen, door hen emotioneel en materieel afhankelijk te maken. Wat begint als een schijnbaar hechte of liefdevolle relatie, onttaardt in controle, dwang en misbruik. Slachtoffers worden onder druk gezet om zich te prostitueren in ruil voor geld, onderdak of andere gunsten.

De situatie van deze slachtoffers is vaak bijzonder precair, omdat het misbruik plaatsvindt binnen een intieme relatie, waardoor de jongere zich vaak volledig emotioneel, psychologisch en financieel afhankelijk voelt. Dit maakt de drempel naar hulp groter: veel slachtoffers zien zichzelf niet als slachtoffer en ervaren tussenkomst van politie of hulpverlening als een bedreiging. Om deze jongeren te kunnen bereiken en beschermen is een gerichte aanpak nodig. Ook de aanpak van daders en hun netwerken vraagt een geïntegreerde, proactieve aanpak die jongeren, scholen, ouders, jeugdwerk en politie betreft.²⁵

2.1.2. Prevalentie en aard van het geweld

Gendergerelateerd geweld is een wijdverspreid fenomeen dat voorkomt in diverse contexten, vormen en gradaties. Ondanks de vooroordelen, kan iedereen slachtoffer worden. De prevalentie is hoog, maar vaak structureel onderschat door onderrapportering. Veel slachtoffers durven geen klacht neer te leggen uit angst: angst voor de dader, om niet geloofd te worden, voor represailles, om zelf de schuld te krijgen, om negatieve reacties uit de omgeving te krijgen,... Onderzoek heeft uitgewezen dat het

²³ Het Laatste Nieuws. (2025, maart 13). Aantal meldingen van aanranding of verkrachting na spiking in zes jaar tijd verdubbeld: vooral stijging in Vlaams-Brabant, Antwerpen is slechtste leerling. *HLN*. Opgehaald van <https://www.hln.be/regio/aantal-meldingen-van-aanranding-of-verkrachting-na-spiking-in-zes-jaar-tijd-verdubbeld-vooral-stijging-in-vlaams-brabant-antwerpen-is-slechtste-leerling~ab0aeb3b/>; Focus WTV. (2025). *Aantal meldingen van aanranding of verkrachting na spiking verdubbeld: "onrustwekkende cijfers"*. Focus WTV.

²⁴ European Institute for Gender Equality. (2025). *Gender Equality Index 2024: Tackling violence against women, tackling gender inequalities*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Opgehaald van <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2024-tackling-violence-against-women-tackling-gender-inequalities>

²⁵ Payoke. (2025). *Tienerpooiers*. Opgehaald van payoke.be: <https://www.payoke.be/onze-aanpak/over-mensenhandel/tienerpooier/>; Stop Tienerpooiers. (2025). *Kenniscentrum*. Opgehaald van Stopproxenetes-ados.be: <https://stopproxenetes-ados.be/nl/kenniscentrum/>; Demarée, C., Enhus, E., & Melgraco, L. (2023). *Rapportage onderzoek tienerpooiers - Profiel en aanpak*. Brussel: Vrije Universiteit Brussel.

soort geweld een rol speelt bij de mate van aangiftebereidheid. SG werd het minst gemeld. Slechts 7% van de slachtoffers van SG zoekt medische of professionele hulp en slechts 4% meldt het geweld bij de politie. Ook bij IFG ligt de meldingsbereidheid laag: 27% van de slachtoffers of koppels zoekt professionele hulp en 7% doet aangifte bij de politie. Vaak gaan er echter tientallen incidenten vooraf aan een eerste melding of klacht, wat toont dat deze cijfers slechts het topje van de ijsberg zijn. Over andere vormen van gendergerelateerd geweld ontbreken specifieke cijfers, maar de trend lijkt gelijkaardig.²⁶

Die lage meldingsbereidheid heeft verregaande gevolgen: slachtoffers blijven zonder de juiste hulp en ondersteuning, terwijl daders vaak ongestoord kunnen doorgaan en nieuwe slachtoffers maken.²⁷ Wanneer IFG uiteindelijk escaleert tot moord, blijkt bovendien maar al te vaak dat het slachtoffer niet de eerste (ex-)partner was die door de dader werd gestakt, bedreigd of mishandeld. Hetzelfde geldt voor wanneer een verkrachter tegen de lamp loopt of seksueel misbruik of het bezitten van beelden van kindermisbruik aan het licht komt. Daarom is het cruciaal om de drempel tot melding te verlagen. In eerste plaats voor het slachtoffer zelf, maar ook om potentiële toekomstige slachtoffers te beschermen.

Hieronder worden meer specifiek de cijfers en kenmerken besproken voor elk van de vormen van geweld in dit actieplan: seksueel geweld, seksueel grensoverschrijdend gedrag, intrafamiliaal geweld, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking.

²⁶ Keygnaert, I. (2025). *Hulpzoekgedrag en onthulling na SGOG*. Opgehaald van VLIR LNE: <https://vlir.be/wp-content/uploads/2019/10/punt-4-Hulpzoekgedrag-onthulling-SG-Keygnaert-I-LNE-VLIR-19062023.pdf>; Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). Cijfers over (ex-)partnergeweld in België. Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/geweld/ex-partnergeweld/cijfers>; Vandenberghe, A., Fomenko, E., & Keygnaert, I. (2023). Praktische richtlijn aanpak seksueel en intrafamiliaal geweld in eerste lijn. Gent: Universiteit Gent-ICRH.; Keygnaert, I., & Vandeviver, C. (2020, Mei). Onderzoek naar Relaties, Stress en Agressie (RSA) ten tijde van Covid-19 in België - Eerste resultaten mei 2020. Opgehaald van icrp.ugent.be: <https://icrp.ugent.be/wp-content/uploads/2020/05/RSA-studie-rapport-1-Resultaten-en-aanbevelingen-Keygnaert-Vandeviver-13-mei-2020.pdf>; Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., Vandeviver, C. (2021). UN-MENAMAS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium. Brussels: Belgian Science Policy Office.; European Commission. (2025). Infographic Flash Eurobarometer 544. Gender stereotypes - violence against women

²⁷ European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), Eurostat & European institute for Gender Equality (EIGE). (2024). EU Gender-Based Violence Survey, key results. Luxembourg: Publications Office of the European Union.; Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). Cijfers over (ex-)partnergeweld in België. Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/geweld/ex-partnergeweld/cijfers>; Vandenberghe, A., Fomenko, E., & Keygnaert, I. (2023). Praktische richtlijn aanpak seksueel en intrafamiliaal geweld in eerste lijn. Gent: Universiteit Gent-ICRH.; Keygnaert, I., & Vandeviver, C. (2020, Mei). Onderzoek naar Relaties, Stress en Agressie (RSA) ten tijde van Covid-19 in België - Eerste resultaten mei 2020. Opgehaald van icrp.ugent.be: <https://icrp.ugent.be/wp-content/uploads/2020/05/RSA-studie-rapport-1-Resultaten-en-aanbevelingen-Keygnaert-Vandeviver-13-mei-2020.pdf>; Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., Vandeviver, C. (2021). UN-MENAMAS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium. Brussels: Belgian Science Policy Office.; European Commission. (2025). Infographic Flash Eurobarometer 544. Gender stereotypes - violence against women.

De lage aanmeldbereidheid moet hierbij steeds in het achterhoofd gehouden worden. De reële cijfers liggen wellicht nog een pak hoger.

Seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag (SG(G))

In 2023 registreerde de politie in Vlaanderen gemiddeld 23 zedenmisdrijven per dag²⁸. Dat is al enorm veel, maar is niets ten opzichte van de cijfers die blijken uit prevalentieonderzoek. Zo toont een recent Belgisch onderzoek aan dat maar liefst 81% van de vrouwen en 48% van de mannen tussen de 16 en 69 jaar oud ooit een vorm van SG(G) heeft meegemaakt.²⁹ Wanneer er gesproken wordt over SG, wordt er vaak een onderscheid gemaakt tussen hands-off SG, waarbij er geen fysiek contact is geweest tussen het slachtoffer en de pleger (zoals straatintimidatie of het bezit of verspreiden van beelden van kindermisbruik) en hands-on SG, waarbij er sprake is van fysiek contact (zoals schending van de seksuele integriteit of verkrachting). 78% van de vrouwen en 41% van de mannen werd ooit slachtoffer van hands-off SG. Voor hands-on SG gaat het om 42% van de vrouwen en 19% van de mannen. Bij 16% van de vrouwen en 5% van de mannen was er sprake van verkrachting.³⁰

Online vormen nemen sterk toe: in 2023 registreerde Child Focus 175 meldingen van grensoverschrijdende sexting bij minderjarigen en 183 meldingen van sextortion.³¹ 76% van de jongeren ontving ooit een seksueel getinte foto zonder daarom gevraagd te hebben.³² Grooming wordt een groeiende zorg: 9,1% van de dossiers seksuele uitbuiting bij Child Focus betrof grooming.³³ Maar ook volwassenen worden slachtoffer. Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen kreeg in 2021 95 meldingen over wraakporno en 26 meldingen van sextortion.

²⁸ Federale Politie. (2024). *Politiële criminaliteitsstatistieken Vlaams Gewest. Kwartaal 1, 2024*. Opgehaald van https://www.politie.be/statistieken/sites/statapol/files/statistics_files_upload/Criminalit%C3%A9%20-%20Criminaliteit/2024/2024_T01/crimi_nl/01_Rapporten/02_Gewesten/rapport_2024_trim1_gew_Vlaams_Gewest_nl.pdf

²⁹ Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., Vandeviver, C. (2021). *UN-MENAMAIS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium*. Brussels: Belgian Science Policy Office.

³⁰ Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., Vandeviver, C. (2021). *UN-MENAMAIS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium*. Brussels: Belgian Science Policy Office.; Zorgcentra na Seksueel Geweld. (2025). *Seksueel geweld en toestemming*. Opgehaald van zsg.belgium.be: <https://zsg.belgium.be/nl/persona-page/info-voor-professionals?>

³¹ Child Focus. (2025). *De uitbuiting van minderjarigen in de prostitutie*. Opgehaald van Child Focus: <https://childfocus.be/nl-be/Seksuele-Uitbuiting/De-uitbuiting-van-minderjarigen>; Childfocus. (2025). *Seksuele uitbuiting*. Opgehaald van childfocus.be: <https://childfocus.be/nl-be/Seksuele-Uitbuiting/Wat-is-seksuele-uitbuiting>

³² Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2024). *Dreigen met het verspreiden van intieme beelden (sextortion)*. Opgehaald van igvm-iefh.belgium.be: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/digitaal-seksueel-geweld/dreigen-met-verspreiding>

³³ Childfocus. (2025). *Seksuele uitbuiting*. Opgehaald van childfocus.be: <https://childfocus.be/nl-be/Seksuele-Uitbuiting/Wat-is-seksuele-uitbuiting>; Child Focus. (2025). *Grooming*. Opgehaald van Child Focus: <https://childfocus.be/nl-be/Seksuele-Uitbuiting/Grooming>

Bepaalde doelgroepen lopen bovendien een verhoogd risico. Zo blijkt uit onderzoek dat de jongste categorie van bevrageden, **jongeren** tussen 16 en 24 jaar, het vaakst aangaf het voorbije jaar SG(G) te hebben meegemaakt.³⁴ Daarnaast ontving Child Focus in 2023 2.421 burgermeldingen over seksuele misbruikbeelden van minderjarigen via de website misbruikbeelden.be en hebben ze 253.480 seksuele misbruikbeelden van minderjarigen gedetecteerd met behulp van Arachnid³⁵. Verschillende sociale media applicaties maken steeds meer gebruik van versleutelde technologieën om maximale privacy te bieden aan hun klanten, waardoor de bescherming van onze jongeren en het opsporen van de daders almaar moeilijker wordt.³⁶

Ook **ouderen** blijven niet gespaard: 55% van de Belgische vrouwen en 29% van de Belgische mannen ouder dan 70 jaar hebben in hun leven SG meegemaakt, waarvan 8,4% het afgelopen jaar.³⁷ Toch worden ouderen als slachtoffer regelmatig over het hoofd gezien, vaak door het hardnekkige idee dat ze asexueel zouden zijn. Bijna 60% van de oudere slachtoffers heeft er nooit met iemand over gesproken. Wie dat wel deed, botste vaak op stigmatisering en een gebrek aan goede ondersteuning.³⁸

Daarnaast zien we nog een aantal andere groepen met een verhoogd risico, bijvoorbeeld **lgbtqi+ personen**. Een Vlaamse studie (2023) toont aan dat meer dan zes op de tien lgbtqi+ personen SG heeft ervaren. Van hen linkt 67,4% minstens één van deze ervaringen aan hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit of intersekse beleving. Omdat zij vaker geconfronteerd worden met sociale uitsluiting, stigmatisering en discriminatie, komen ze vaker in onveilige of gemarginaliseerde situaties terecht. Ze hebben dus vaak minder toegang tot veilige sociale omgevingen en wijken daarom uit naar alternatieve (en soms

³⁴ Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., Vandeviver, C. (2021). *UN-MENAMAIS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium*. Brussels: Belgian Science Policy Office.; Dewaele, A., Caen, M., Elaut, E., & Vermeire, K. (2013). *Sexpert - Seksuele gezondheid in Vlaanderen*. Gent: Universiteit Gent.; Plan international. (2024). Gender Equality Essentials #3.

³⁵ Een opsporingstool ontwikkeld door het Canadian Centre for Child Protection.

³⁶ Het Laatste Nieuws. (2023, januari 23). Almaar méér kinderen jonger dan 12 worden seksueel misbruikt. *HLN*. Opgehaald van <https://www.hln.be/binnenland/almaar-meer-kinderen-jonger-dan-12-worden-seksueel-misbruikt~ad05af29/>; Unicef. (2024). 370 miljoen meisjes en vrouwen zijn slachtoffer van seksueel geweld of verkrachting. Opgehaald van Unicef Belgium: <https://www.unicef.be/nl/news/370-miljoen-meisjes-en-vrouwen-zijn-slachtoffer-van-seksueel-geweld-verkrachting>; Sensoa. (2025). *Seksueel grensoverschrijdend gedrag bij jongeren en volwassenen: feiten en cijfers*. Opgehaald van Sensoa.be: <https://www.sensoa.be/seksueel-grensoverschrijdend-gedrag-bij-jongeren-en-volwassenen-feiten-en-cijfers#title3>; Child Focus. (2023). *Jaarverslag 2023*. Brussel.

³⁷ Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., Vandeviver, C. (2021). *UN-MENAMAIS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium*. Brussels: Belgian Science Policy Office.; Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., Vandeviver, C. (2021). *UN-MENAMAIS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium*. Brussels: Belgian Science Policy Office.

³⁸ Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., Vandeviver, C. (2021). *UN-MENAMAIS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium*. Brussels: Belgian Science Policy Office.; Vlaams Ondersteuningscentrum Ouderenmis(be)handeling. (2022). *Jaarverslag 2022*. Opgehaald van https://www.ouderenmisbehandeling.be/vloco/Burger_Infotheek_Publicaties.aspx

onveilige) ontmoetingsplekken zoals anonieme locaties of online platformen. Tegelijk is het vertrouwen in politie en reguliere hulpverlening vaak laag door eerdere negatieve ervaringen of de vrees om niet geloofd te worden. Die drempels verklaren waarom 90% van de slachtoffers geen enkele vorm van professionele hulp zoekt en 43% er volledig over zwijgt, zelfs tegen vrienden of familie.³⁹

Een andere groep zijn **personen met een beperking**. Er wordt nauwelijks gesproken over seksualiteit, relaties en grenzen met personen met een beperking. Ze krijgen over het algemeen vaker te maken met stigma, vooroordelen en discriminatie wat hun risico op slachtofferschap vergroot. Er is vaak, naast SG(G), bijkomend ook sprake van verbaal, psychologisch, economisch en fysiek geweld. Personen met een beperking of chronische aandoening worden proportioneel vaker slachtoffer van hands-on SG en worden vaker geconfronteerd met langdurig of repetitief misbruik. In 80% van de gevallen gaat het om een pleger uit de directe omgeving. Het probleem blijft vaak in de schaduw, slachtoffers krijgen minder vaak gehoor en meldingsdrempels zijn hoog. Een gebrek aan erkenning en actie maakt vaak dat plegers ongestoord kunnen blijven toeslaan.⁴⁰

Migranten lopen door hun migratiestatus een verhoogd risico op SG. Uit de UN-MENAMAIS studie (2021) blijkt dat 84% van de migranten, asielzoekers en vluchtelingen ooit SG heeft ervaren. Voor 61% gebeurde dat in het afgelopen jaar, terwijl ze al in Europa of België verbleven. Ruim een kwart werd slachtoffer van verkrachting, een schokkend hoger percentage dan in de algemene bevolking. Migranten bevinden zich vaak in een meer kwetsbare en afhankelijke situatie dan andere slachtoffers. Velen voelen zich onzeker en niet in staat om melding te doen, uit angst om uitgewezen te worden. Ook een gebrek aan vertrouwen in autoriteiten en taalbarrières maken het moeilijk om aangifte te doen of hulp te zoeken.⁴¹

Een laatste groep die we willen vermelden zijn **sekswerkers**. Onderzoek in Nederland toont aan dat 78% van de sekswerkers slachtoffer werd van SG. In België zijn er naar

³⁹ Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., Vandeviver, C. (2021). *UN-MENAMAIS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium*. Brussels: Belgian Science Policy Office.

⁴⁰ Fomenko, E., De Schrijver, L., & Keygnaert, I. (2023). *Personen met een beperking en seksueel geweld*. Gent: Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen.; Goethals, T., Van Hove, G., & Vander Laenen, F. (2018). Seksueel georiënteerd geweld bij vrouwen met een beperking in Vlaanderen. Universiteit Gent.; Punt.vzw. (2025). Kwetsbare personen. Opgehaald van [puntvzw.be: https://puntvzw.be/campagne-kwil-nie/kwil-nie-ook-al-ben-ik-afhankelijk-van-je-hulp-en-moet-ik-je-vertrouwen](https://puntvzw.be/campagne-kwil-nie/kwil-nie-ook-al-ben-ik-afhankelijk-van-je-hulp-en-moet-ik-je-vertrouwen); Goethals, T., Van Hove, G., & Vander Laenen, F. (2018). Seksueel georiënteerd geweld bij vrouwen met een beperking in Vlaanderen. Gent: Universiteit Gent.

⁴¹ De Schrijver, L., Vander Beken, T., Krahé, B., & Keygnaert, I. (2018). Prevalence of sexual violence in migrants, applicants for international protection, and refugees in Europe: a critical interpretive synthesis of the evidence. *International journal of environmental research and public health*, 15(9), 1979.; Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., Vandeviver, C. (2021). *UN-MENAMAIS Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium*. Brussels: Belgian Science Policy Office.; Punt.vzw. (2024). Personen met een migratieachtergrond. Opgehaald van [puntvzw.be: https://puntvzw.be/campagne-kwil-nie/kwil-nie-ook-al-zijn-we-getrouwd](https://puntvzw.be/campagne-kwil-nie/kwil-nie-ook-al-zijn-we-getrouwd)

schatting zesentwintigduizend sekswerkers, maar ontbreekt data over hun ervaringen met SG(G). De cijfermatige onduidelijkheid is gelinkt aan het maatschappelijk stigma op sekswerk en aan de hoge drempels in de toegang tot justitie en hulpverlening voor sekswerkers.

Een veelvoorkomende misvatting is dat seksueel geweld vooral gepleegd wordt door onbekenden, in de publieke ruimte. De cijfers tonen een ander beeld. In 2022 gaf 30% van de slachtoffers die zich aanmeldden bij de Zorgcentra na Seksueel Geweld (ZSG) aan dat de **pleger** een familielid of huisgenoot was, en 33% dat het ging om een kennis. In 5% van de gevallen ging het om de eigen partner. Bij minderjarige slachtoffers ligt het aandeel bekende plegers nog hoger: slechts in 16,6% van de gevallen was de pleger een onbekende. Bij mannelijke slachtoffers is het aandeel onbekende plegers daarentegen groter. Van alle slachtoffers die aangifte doen bij de politie blijkt bovendien dat slachtoffers van een onbekende pleger gemiddeld tien dagen wachten met melden, terwijl slachtoffers van een bekende pleger gemiddeld acht maanden wachten.⁴²

Officiële cijfers over het aantal plegers van seksueel geweld in Vlaanderen ontbreken. Onderzoek naar motieven en daderprofielen is moeilijk, aangezien slechts een minderheid – naar schatting één op vijf plegers – effectief geïdentificeerd en vervolgd wordt. Internationaal onderzoek toont aan dat daders uiteenlopende motieven kunnen hebben: woede, wraak, macht, sadisme, lust, oorlogstactieken of psychopathologische factoren. Ook ongelijkheid tussen mannen en vrouwen speelt een rol in de dynamiek van seksueel geweld.⁴³

Intrafamiliaal geweld (IFG)

In Vlaanderen registreert de politie jaarlijks ongeveer 28.000 gevallen van IFG, maar ook hier weten we dat het maar een topje van de ijsberg is⁴⁴. IFG neemt verschillende vormen aan, van partnergeweld en stalking tot ouderenmis(be)handeling. **Partnergeweld** is de

⁴² Hahaut, B., Stappers, C., & Renard, B. (2023). Zorgcentra na Seksueel Geweld in België: Evolutief jaarrapport 2022. *Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie*, p. 112.; Sensoa. (2025). *Seksueel grensoverschrijdend gedrag bij jongeren en volwassenen: feiten en cijfers*. Opgehaald van Sensoa.be: <https://www.sensoa.be/seksueel-grensoverschrijdend-gedrag-bij-jongeren-en-volwassenen-feiten-en-cijfers#title3>; Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel geweld tegen Kinderen. (2015, 08 20). *Dader seksueel misbruik vaak familielid*. Opgehaald van nationaalrapporteur.nl: <https://www.nationaalrapporteur.nl/actueel/nieuws/2015/08/20/dader-seksueel-misbruik-vaak-familielid>; Luyckx, I. (2015). *Van slachtoffer naar dader. Kwalitatief onderzoek naar de invloed van vroeger seksueel misbruik op seksuele delinquenten*. Gent: Universiteit Gent.

⁴³ Universitair Forensisch Centrum. (2016, 11 26). *Daders in kaart: "Het draait om meer dan opwinding en testosteron"*. Opgehaald van ufc.be: <https://ufc.be/nieuws/121-daders-in-kaart-het-draait-om-meer-dan-opwinding-en-testosteron>

⁴⁴ Donagh, B. (2020). From Unnoticed to Invisible: The Impact of COVID-19 on Children and Young People Experiencing Domestic Violence and Abuse. *Child Abuse Review*, 29(4), pp. 387-391. doi: <https://doi.org/10.1002/car.2649>; Callaghan, J., Alexander, J., Sixsmith, J., & Fellin, L. (2018). Beyond "Witnessing": Children's Experiences of Coercive Control in Domestic Violence and Abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(10), pp. 1551-1581. doi: <https://doi.org/10.1177/0886260515618946>

meest voorkomende vorm. Uit de jaarlijkse geregistreerde gevallen van IFG bij politie blijkt dat 74% partnergeweld betreffen.

Uit Europees onderzoek blijkt dat 23,4% van de vrouwen in Vlaanderen ooit slachtoffer is geweest van psychologisch geweld door een (ex-)partner, 11% van fysiek geweld en 4,5% van SG. Bij ongeveer 70% van de mannen die ooit partnergeweld meemaakten, was dit uitsluitend psychologisch, terwijl vrouwen een hoger risico lopen op fysiek of seksueel partnergeweld.⁴⁵

In het grootste deel van de gezinnen met partnergeweld spreken we van situationeel partnergeweld. Deze vorm ontstaat vaak uit conflicten die escaleren door een gevoel van onmacht en verlies van controle, waarbij beide partners, al dan niet in gelijke mate, geweld gebruiken. Beide partners kunnen zowel slachtoffer als pleger zijn en de rollen kunnen regelmatig omkeren. Dit type geweld is vaak episodisch en hangt samen met stressfactoren, communicatieproblemen en/of externe druk. In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, komt intieme terreur slechts in een minderheid (25-30%) van de gezinnen met partnergeweld voor.⁴⁶ Aan de grondslag van intieme terreur ligt dominantie van de ene partner over de andere, het wordt gekenmerkt door een structureel patroon van controle en onderdrukking. De pleger ondermijnt doelbewust het slachtoffer en vernietigt stap voor stap diens identiteit. Dit geweld is doorgaans ernstiger en omvat naast fysiek en psychisch geweld ook manipulatie, isolatie en economische afhankelijkheid. Slachtoffers van intieme terreur ervaren vaak een langdurige dynamiek van onderdrukking door macht en controle, wat het verlaten van de gewelddadige situatie vaak bijna onmogelijk maakt. De aanleiding van de geweldescalatie is meestal onduidelijk en het geweld stopt ook niet bij het verlaten van een partner.⁴⁷ Het onderscheid tussen intieme terreur en situationeel partnergeweld is niet altijd duidelijk te maken, maar wel relevant. Beide vormen van partnergeweld vereisen namelijk een andere aanpak.⁴⁸

⁴⁵ Janssen, C., & Vesentini, F. (2024). *Gendergerelateerd geweld in België: Kerncijfers van de Europese enquête over geweld tegen vrouwen en andere vormen van interpersoonlijk geweld*. Brussel: Statistiek Vlaanderen.

⁴⁶ Steketee, M., Tierelof, B., Lünemann, K., & Lünemann, M. (2020). *Kwestie van lange adem - Kan huiselijk geweld en kindermishandeling echt stoppen?* Utrecht: Verwey-Jonker instituut.; Lünemann, K., & Lünemann, M. S. (2024). *Patroon van dwang en controle is genderspecifiek - Verdiepende analyses derde cohortstudie wat betreft patroon van controle en dwang onder cliënten Veilig Thuis*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.; Stark, E., & Hester, M. (2018). *Coercive Control: Update and Review*. Newark: Rutgers University.

⁴⁷ Sociaal.net. (2025). *Intieme terreur in relaties*. Opgehaald van Sociaal.net: <https://sociaal.net/achtergrond/intieme-terreur-in-relaties/> ; Janssen, C., & Vesentini, F. (2024). *Gendergerelateerd geweld in België: Kerncijfers van de Europese enquête over geweld tegen vrouwen en andere vormen van interpersoonlijk geweld*. Brussel: Statistiek Vlaanderen.

⁴⁸ Steketee, M., Tierelof, B., Lünemann, K., & Lünemann, M. (2020). *Kwestie van lange adem - Kan huiselijk geweld en kindermishandeling echt stoppen?* Utrecht: Verwey-Jonker instituut.; Lünemann, K., & Lünemann, M. S. (2024). *Patroon van dwang en controle is genderspecifiek - Verdiepende analyses derde cohortstudie wat betreft patroon van controle en dwang onder cliënten Veilig Thuis*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.; Stark, E., & Hester, M. (2018). *Coercive Control: Update and Review*. Newark: Rutgers University.

Wat **stalking** betreft, heeft 22,7% van de vrouwen ooit stalking meegemaakt. In 28,2% van deze gevallen was een (ex-)partner de dader, in de overige gevallen gaat het om bijvoorbeeld een kennis of een onbekende. Slachtoffers van stalking door een (ex-)partner gaven aan dat het gedrag vaak langdurig was: in de meerderheid van de gevallen duurden de feiten zes maanden tot meer dan een jaar.⁴⁹ Verschillende studies tonen aan dat in bijna 60% van de gevallen van dodelijk geweld door een (ex-)partner, er voorafgaand al sprake was van partnergeweld. Het risico op dodelijk partnergeweld neemt toe naar aanleiding van een vermeende relatiebreuk of echtscheiding.⁵⁰ Gemiddeld sterven in België elke maand twee vrouwen als gevolg van partnergeweld.⁵¹

Elk jaar zijn naar schatting tussen de 26.000 en 170.000 kinderen in België getuige van geweld tussen hun ouders. Ongeveer 30% van hen probeert in te grijpen.⁵² Ook als ze geen rechtstreekse getuige zijn van het geweld, blijven ze slachtoffer: kinderen horen vaak het geweld of voelen de spanningen die er heersen in het gezin. Toch worden ze nog vaak over het hoofd gezien, waardoor de focus voornamelijk ligt op hulpverlening aan volwassenen. Het gevolg hiervan is dat de noden en behoeften van kinderen en jongeren gemarginaliseerd worden.⁵³

Naast kinderen vormen ook ouderen een vaak vergeten groep in het IFG-verhaal. In 2022 werden in Vlaanderen 1.122 situaties van ouderenmis(be)handeling geregistreerd door het Vlaams Ondersteuningscentrum Ouderenmis(be)handeling (VLOCO), de CAW's en hulplijn 1712.⁵⁴ Het gaat hierbij om geweld tegen ouderen vanaf 60 jaar, meestal gepleegd door iemand uit hun directe omgeving: een partner, (klein)kind of een professionele zorgverlener – mensen in wie ze vertrouwen stellen.

⁴⁹ European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), Eurostat & European institute for Gender Equality (EIGE). (2024). *EU Gender-Based Violence Survey, key results*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

⁵⁰ Drieskens, S., & Demarest, S. (2015). *Onderzoek naar intrafamiliaal geweld en partnergeweld op basis van de gezondheidsenquête 2013*. Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/documentatie/onderzoek-naar-intrafamiliaal-geweld-en-partnergeweld-op-basis-van-de>

⁵¹ VRT. (2024, november 25). Elke maand sterven 2 vrouwen door partnergeweld in België: "Probleem blijft vaak verborgen tot het dodelijk afloopt". VRT. Opgehaald van <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2024/11/22/femicide-overzicht-slachtoffers/>

⁵² CAW. (2019). Geweld in huis raakt kinderen: Informatie en advies voor ouders. Opgehaald van <https://www.slachtofferzorg.be/sites/default/files/media/Beertjesfolder.pdf>

⁵³ Donagh, B. (2020). From Unnoticed to Invisible: The Impact of COVID-19 on Children and Young People Experiencing Domestic Violence and Abuse. *Child Abuse Review*, 29(4), pp. 387-391. doi: <https://doi.org/10.1002/car.2649>; Callaghan, J., Alexander, J., Sixsmith, J., & Fellin, L. (2018). Beyond "Witnessing": Children's Experiences of Coercive Control in Domestic Violence and Abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(10), pp. 1551-1581. doi: <https://doi.org/10.1177/0886260515618946>

⁵⁴ VRT. (2023, juni 15). Wekelijks 22 meldingen van ouderenmis(be)handeling: "Nog maar topje van ijsberg". VRT. Opgehaald van <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2023/06/14/ouderenmis-be-handeling/>

Eergerelateerd geweld

Eergerelateerd geweld (EGG) richt zich in hoofdzaak tegen vrouwen en meisjes, al kunnen ook mannen en lgbtqi+ personen het slachtoffer worden wanneer zij niet beantwoorden aan de sociale, religieuze of culturele verwachtingen binnen hun familie of gemeenschap.⁵⁵ Het gaat zowel om nieuwkomers als om mensen uit families die al generaties in België wonen.

Veel eergerelateerd geweld draait rond partnerkeuze en relationele autonomie. Zo zijn er meisjes die een vriendje hebben en geen maagd meer zijn, vrouwen die niet willen trouwen met een partner die door de familie is gekozen of zij die een echtscheiding willen aanvragen maar daarin worden tegengehouden. Ook gedrag dat als ‘ongepast’ wordt gezien – zoals het niet langer dragen van een hoofddoek of het delen van een foto op sociale media – kan aanleiding geven tot bestraffing binnen de familie.

Het geweld waarmee de zogenaamd geschonden eer wordt ‘hersteld’, varieert sterk in vorm en ernst. Het kan gaan om psychologisch of fysiek geweld, seksueel geweld, bedreiging, gedwongen huwelijk of vrouwelijke genitale verminking. In de meest extreme gevallen gaat het om eerwraak: het doden van het slachtoffer of het aanzetten tot zelfmoord. Hoewel dit uitzonderlijk is, zijn ook in België dergelijke gevallen vastgesteld.⁵⁶

Een specifieke, maar weinig zichtbare vorm van eergerelateerd geweld is gedwongen achterlating in het land van herkomst.⁵⁷ Achterlating gebeurt op initiatief van de echtgenoot, ouder(s) of familie. Door reis- of verblijfsdocumenten af te pakken, wordt geprobeerd terugkeer te voorkomen. Het slachtoffer verkeert in het buitenland vaak in een afhankelijke positie en/of is van de buitenwereld afgesloten. Hoewel dit het hele jaar door gebeurt, is de vakantieperiode extra risicovol. Bij jongeren zijn motieven voor achterlating vaak het voorkomen van verwesteren of van gedrag dat ingaat tegen de principes van hun naasten (verkeerde vrienden, LGBTQI+). Bij vrouwen speelt vaak huwelijksproblematiek of aantasting van de familie-eer. Als er in de ogen van de familie al een eerschending heeft plaatsgevonden, kan achterlating een manier zijn waarmee men de eer hoopt te herstellen. Achterlating kan ook gepaard gaan met huwelijksdwang. De druk op families om eer te herstellen is groot. Wanneer het gedrag van een familielid als oneervol wordt beschouwd en niet wordt ‘rechtgezet’, kan dit leiden tot sociale uitsluiting van de hele

⁵⁵ Van Vossle, A., & Gilbert, E. (2011). *Wetenschappelijk fenomeenonderzoek naar eergerelateerd geweld. Eindrapport*. Brussel, Gent.

⁵⁶ Janssen, J., & Bentvelzen, H. (2024). Over de relatie tussen eergerelateerd en seksueel geweld. In J. A. van Vliet, *Zedendelinquenten: Analyse, begeleiding en resocialisatie* (pp. 33-42). Amsterdam: SWP.; Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). *Wat is eergerelateerd geweld?* Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/geweld/eergerelateerd-geweld>

⁵⁷ Veilig Thuis Utrecht. (2025). Gedwongen achterlating. Opgehaald van veiligthuisutrecht.nl: <https://veiligthuisutrecht.nl/expertise/gedwongen-achterlating/#:~:text=gedragsverandering%3A%20teruggetrokken%2C%20verleggen%2C%20bang,conflicten%20tussen%20ouders%20en%20kind>

familie binnen de gemeenschap. Dat verhoogt de druk om het ‘probleem’ intern en met alle middelen op te lossen.⁵⁸

EGG blijft echter een sterk ondergerapporteerd fenomeen. Slachtoffers durven vaak niet te spreken uit angst voor represailles of uitsluiting en hulpverleners of politiediensten herkennen het geweld niet altijd als eengerelateerd omdat ze er te weinig mee vertrouwd zijn.⁵⁹ Hoewel er in België pogingen zijn gedaan om de prevalentie van EGG te onderzoeken, stoot men telkens op de geslotenheid en verborgenheid van de problematiek. Uit Nederlands onderzoek blijkt dat er jaarlijks ongeveer 3.000 slachtoffers van EGG zijn. In België zijn geen betrouwbare cijfers beschikbaar.

In Veilig Huis Limburg is bijvoorbeeld wel al heel wat expertise en daar heeft men sinds 2020 al 45 slachtoffers van eengerelateerd geweld begeleid. Toch gaat het ook hier waarschijnlijk om slechts een fractie van het werkelijke aantal gevallen in de regio. EGG wordt zelden als dusdanig gemeld. Het geweld wordt vaak pas zichtbaar via andere hulpvragen, zoals problemen rond schoolverzuim of partnergeweld. Dat maakt een Veilig Huis waar politie, parket en hulpverlening met elkaar samenwerken de plek bij uitstek om de signalen van EGG te detecteren en gepast op te volgen.

Vrouwelijke genitale verminking (VGV)

De meest recente Belgische prevalentiestudie uit 2020 toont aan dat in Vlaanderen meer dan 16.500 meisjes besneden zijn of het risico lopen om besneden te worden. Dat cijfer vertegenwoordigt een stijging van 45% ten opzichte van de vorige meting, vier jaar eerder.

VGV wordt doorgaans uitgevoerd bij meisjes tussen 4 en 14 jaar, maar kan ook plaatsvinden kort na de geboorte of vlak voor een huwelijk. Vaak gebeurt de besnijdenis tijdens een verblijf in het land van herkomst van de familie, meestal tijdens de vakantieperiode.⁶⁰ Dit maakt het bijzonder moeilijk om preventieve maatregelen op te volgen of in te grijpen. De hoge cijfers tonen in ieder geval dat de nood aan preventie voor meisjes die risico lopen op besnijdenis en de medische en sociale behandeling van reeds besneden vrouwen groot is.

⁵⁸ Janssen, J., & Bentvelzen, H. (2024). Over de relatie tussen eengerelateerd en seksueel geweld. In J. A. van Vliet, *Zedendelinquenten: Analyse, begeleiding en resocialisatie* (pp. 33-42). Amsterdam: SWP.; Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). *Wat is eengerelateerd geweld?* Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/geweld/eengerelateerd-geweld>

⁵⁹ Rijksoverheid. (2025). *Eengerelateerd geweld voorkomen*. Opgehaald van Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/eengerelateerd-geweld/eengerelateerd-geweld-voorkomen>; Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Nederland). (2020, oktober 28). *Eengerelateerd geweld - factsheet*. Opgehaald van Huiselijk geweld: <https://www.huiselijkgeweld.nl/factsheets/eengerelateerd-geweld/publicaties/factsheets/2018/11/01/eengerelateerd-geweld>; Vlaams Parlement. (2022, september 20). Vraag om uitleg over het proefproject bij het Family Justice Center in Limburg over eengerelateerd geweld. Opgehaald van <https://www.vlaamsparlament.be/nl/parlementair-werk/commissies/commissievergaderingen/1661705/verslag/1662513>

⁶⁰ GAMS. (2025). *Wat is VGV?* Opgehaald van GAMS: <https://gams.be/nl/wat-is-vgv/>

2.1.3. De gevolgen van gendergerelateerd geweld

Een zware maatschappelijke kost

Gendergerelateerd geweld laat vaak diepe sporen na, niet alleen bij slachtoffers maar ook bij de samenleving in het geheel. De maatschappelijke impact is aanzienlijk en vertaalt zich in hoge kosten voor gezondheidszorg, welzijn en justitie. Het Europees Instituut voor gendergelijkheid schat de economische kost van gendergerelateerd geweld op miljarden euro's per jaar.⁶¹ Gendergerelateerd geweld is dan ook niet enkel een mensenrechtenkwesitie, maar een structurele belemmering voor duurzame sociale ontwikkeling.

Algemene gevolgen voor slachtoffers

De gevolgen zijn vaak langdurig en complex, met effecten op fysiek, psychisch, seksueel en sociaal vlak. Hoewel de impact varieert van persoon tot persoon, ervaren veel slachtoffers gelijkaardige klachten. In de onmiddellijke nasleep van het geweld treden vaak gevoelens op van angst, schaamte, woede of ontkenning. Sommigen trekken zich terug, hebben nachtmerries of voelen zich voortdurend gespannen. Anderen ervaren flashbacks of emotionele verdoving.

Op langere termijn komen depressies, angststoornissen, slaapproblemen, eetstoornissen, middelenmisbruik en suïcidale gedachten frequent voor. Meer dan de helft van de slachtoffers ontwikkelt depressieve symptomen. Deze psychische kwetsbaarheid verhoogt ook het risico op herhaald slachtofferschap. Gendergerelateerd geweld laat bovendien ook soms fysieke sporen na, zoals kneuzingen, infecties, seksueel overdraagbare aandoeningen en chronische pijn.

De impact reikt tot in het dagelijks functioneren: slachtoffers ondervinden vaak moeilijkheden op school of werk, raken sociaal geïsoleerd of krijgen te maken met financiële problemen. Dit alles kan een nadelige invloed hebben op het zelfvertrouwen en het gevoel van eigenwaarde. Daarbovenop komen vaak hoge persoonlijke kosten, zoals uitgaven voor therapie, medicatie en juridische bijstand. Wie een klacht indient of een rechtszaak aangaat, wordt vaak geconfronteerd met langdurige procedures en kosten voor een advocaat, expertises of psychologische ondersteuning, terwijl de toegang tot gratis of betaalbare hulpverlening niet altijd vanzelfsprekend is. De volledige impact van gendergerelateerd geweld wordt vaak pas jaren de feiten zichtbaar.⁶²

⁶¹ European Institute for Gender Equality. (2021). The costs of gender-based violence in the European Union - Technical report. Publications Office of the European Union.

⁶² Vandenberghe, A., Fomenko, E., & Keygnaert, I. (2023). *Praktische richtlijn aanpak seksueel en intrafamiliaal geweld in eerste lijn*. Gent: Universiteit Gent-ICRH.

Kinderen en jongeren: een kwetsbare groep

De gevolgen van gendergerelateerd geweld zijn des te ingrijpender wanneer het geweld plaatsvindt tijdens de kindertijd. De bevindingen van de ACE-studie (Adverse Childhood Experiences Study) tonen aan hoe ingrijpende ervaringen in de kindertijd, zoals (seksueel) misbruik of opgroeien in een gezin waar IFG voorkomt, blijvende sporen nalaat.⁶³ Personen met vier of meer van dergelijke ervaringen lopen tot 4,5 keer meer kans op depressies en zelfs 12 keer meer kans op suïcidepogingen. Ook het risico op verslaving, schooluitval en chronische lichamelijke aandoeningen stijgt aanzienlijk. Daarnaast is er een reëel risico op intergenerationele overdracht van geweld; jongeren die opgroeien in situaties van IFG, lopen een grotere kans om later zelf in een gewelddadige relatie terecht te komen – als slachtoffer of als pleger. Zo blijkt dat bijna twee op de drie jongeren uit gewelddadige thuissituaties later betrokken zijn bij partnergeweld en dat 66% zelf ooit geweld gebruikte tegen de eigen ouders. Dit onderstreept het belang van een vroege en geïntegreerde aanpak van gendergerelateerd geweld, met bijzondere aandacht voor kinderen en jongeren die opgroeien in een context van geweld.⁶⁴

Seksueel geweld

Seksueel geweld heeft bijzonder zware psychische gevolgen. Uit onderzoek blijkt dat 49% van de vrouwelijke slachtoffers van verkrachting negen maanden later een posttraumatische stressstoornis (PTSS) ontwikkelt.⁶⁵ Bovendien krijgen het zelfbeeld en vertrouwen in anderen vaak een zware deuk. Als het gaat om verkrachting of aantasting van de seksuele integriteit binnen een vertrouwensrelatie (zoals binnen een partnerrelatie) is de kans op langdurige psychische schade nog groter.

De langdurige gevolgen uiteten zich ook op sociaal vlak: slachtoffers kunnen moeilijkheden in intieme relaties, op het werk of op school ondervinden. Vaak krijgen ze vanuit de omgeving of de media te maken met victim blaming. Denk daarbij aan de eerder aangehaalde studie die aantoont dat een groot aandeel van de Europese jongeren vindt dat slachtoffers liegen of overdrijven over seksueel geweld. Seksueel geweld verhoogt

⁶³ Felitti, V., Anda, R., Nordenberg, D., Williamsen, D., Spitz, A., Edwards, V., . . . Marks, J. (1998). Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults: The Adverse Childhood Experience (ACE) Study. *American Journal of Preventive Medicine*. doi: 10.1016/s0749-3797(98)00017-8

⁶⁴ Agentschap Justitie en Handhaving. (2024). Kadertekst Veilig Huis. *Versie 25 oktober 2024.*; Felitti, V., Anda, R., Nordenberg, D., Williamsen, D., Spitz, A., Edwards, V., . . . Marks, J. (1998). Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults: The Adverse Childhood Experience (ACE) Study. *American Journal of Preventive Medicine*. doi: 10.1016/s0749-3797(98)00017-8

⁶⁵ Bicanic, I., Engelhard, I., & Sijbrandij, M. (2014). Posttraumatische stressstoornis en seksuele problemen na seksueel geweld: Prevalentie en behandeling. *Tijdschrift voor gedragstherapie en cognitieve therapie*, 47(4), pp. 256-274.; Rothbaum, B., Foa, E., Riggs, D., Murdock, T., & Walsh, W. (sd). A prospective examination of post-traumatic stress disorder in rape victims. *Journal of Traumatic Stress*, 5(3), pp. 455-475.

bovendien het risico op middelenmisbruik, suïcidaliteit en chronische gezondheidsproblemen bij slachtoffers.

Online seksueel geweld – zoals de verspreiding van ongewenste intieme beelden, deepnudes, sextortion en grooming – kan even ingrijpend zijn als fysiek geweld. Slachtoffers ervaren gevoelens van schaamte, machteloosheid, angst en controleverlies. Het permanente karakter van digitale content en de snelheid waarmee beelden zich kunnen verspreiden, zorgen voor een verlengde traumatische ervaring: slachtoffers weten vaak niet wie de beelden gezien heeft, hoe ver ze zijn verspreid en of ze ooit volledig verwijderd kunnen worden. Jongeren zijn bijzonder kwetsbaar: reputatieschade op jonge leeftijd kan blijvende gevolgen hebben voor het zelfbeeld en de toekomstkansen. Slachtoffers raken sociaal geïsoleerd, ondervinden moeilijkheden op school of werk, en ontwikkelen psychische klachten zoals depressie, angst en suïcidale gedachten. Door schuldgevoelens of angst om niet geloofd te worden, zoeken ze vaak geen hulp.

Intrafamiliaal geweld

Slachtoffers van IFG – vaak vrouwen, kinderen en ouderen – leven langdurig in angst en stress. De constante dreiging van geweld ondermijnt het zelfvertrouwen en kan leiden tot depressie, psychosomatische klachten en een verhoogd risico op chronische ziekten. Mensen die langdurig partnergeweld ondergaan kunnen het contact met familie en vrienden verliezen, financiële afhankelijkheid ervaren en uitval kennen op werk of in opleiding. Kinderen in zo'n context presteren vaak onder hun mogelijkheden, ontwikkelen gedragsproblemen en vinden moeilijk aansluiting op school of in sociale contacten. Toch worden kinderen nog te vaak gezien als 'getuigen' van het geweld, terwijl de impact op hen even ernstig is als bij rechtstreekse slachtoffers.

Eergerelateerd geweld

EGG veroorzaakt vaak een gevoel van totale onveiligheid. Slachtoffers, meestal jonge vrouwen, leven in voortdurende angst voor controle, uitsluiting of geweld door hun eigen familie of gemeenschap. Ze worden beperkt in hun bewegingsvrijheid, kunnen hun opleiding of sociaal leven niet vrijuit beleven en hebben weinig vertrouwen in hulpverleners of autoriteiten.

Bij gevallen waarin het geweld escaleert, is er sprake van acuut levensgevaar. Sommige slachtoffers moeten onderduiken of verhuizen, wat leidt tot verlies van sociale netwerken en ondersteuning. De impact van collectieve afwijzing door de eigen familie is traumatiserend. Hulpverlening moet hier zeer fijnmazig en doordacht op inspelen om hertraumatisering te voorkomen.

Vrouwelijke genitale verminking

De lichamelijke gevolgen van VGV zijn vaak levenslang: pijn, infecties, menstruatieproblemen, urineweginfecties en complicaties tijdens zwangerschap en bevalling. Psychologisch ervaren slachtoffers trauma, angst, schaamte en verminderde seksuele beleving. Vooral meisjes die de ingreep bewust hebben meegemaakt, rapporteren langdurige nachtmerries, flashbacks en depressieve klachten.

De sociale impact is ook groot: meisjes worden vaak geconfronteerd met dubbele loyaliteit – tegenover hun familie én hun eigen lichamelijke integriteit. Door het taboe en de complexiteit van het thema vinden slachtoffers moeilijk toegang tot aangepaste hulp. Zonder gespecialiseerde ondersteuning blijven de gevolgen vaak onder de radar en onbehandeld.

2.2. Beleids- en praktijkanalyse

Gendergerelateerd geweld is een complex maatschappelijk probleem dat een integrale beleidsaanpak vereist. Het vorige actieplan rond seksueel geweld (2020–2024) vormde een eerste belangrijke stap richting een integrale aanpak. Het gaf de Vlaamse regering de kans om meer gecoördineerd te werk te gaan, meer zicht te krijgen op acties van andere ministers en daarin synergiën te zoeken. Hoewel uit de eindevaluatie van het plan bleek dat ongeveer 80% van de acties uitgevoerd waren, blijft er toch nog steeds werk aan de winkel. Dat blijkt ook uit de voorlopige resultaten van het bezoek van de GREVIO-delegatie aan België begin 2024 waarbij gewezen wordt op enerzijds goede praktijken zoals de Veilige Huizen en verschillende sensibiliseringscampagnes, maar ook op een aantal verbeterpunten zoals meer aandacht voor primaire en secundaire preventie in het onderwijs, en meer en gratis capaciteit in vluchthuizen. Verder blijft het beleid te vaak versnipperd over beleidsdomeinen. Preventie, opleiding en sensibilisering gebeuren projectmatig in plaats van duurzaam. Uit de praktijk blijkt dat er nog steeds sprake is van versnippering, een beperkte herkenning van bepaalde geweldsvormen, onderrapportering en een gebrek aan opvolging. Er is dus nood aan een nieuw, gecoördineerd actieplan. De verbreding naar andere vormen van geweld is een noodzakelijke evolutie, maar brengt ook uitdagingen op vlak van afstemming, consistentie en monitoring.

2.2.1. Huidige beleidsmaatregelen en sterktes

Seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag (SG(G))

Seksueel grensoverschrijdend gedrag kreeg de voorbije jaren meer structurele aandacht binnen het Vlaamse beleid, mede dankzij het vorige actieplan seksueel geweld. In dat kader werden heel wat acties op touw gezet, waaronder de oprichting van het Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag. Dit meldpunt biedt een laagdrempelig en onafhankelijk aanspreekpunt voor slachtoffers en werkt complementair aan alle reeds bestaande interne meldpunten en hulpverlening. Verschillende sectoren werden

gestimuleerd om zelf werk te maken van een integriteitsbeleid. In de sportsector bouwde de Vlaamse Trainersschool het thema integriteit verder uit, onder meer met de structurele aanstelling van aanspreekpunten integriteit en het voorzien van permanente en gratis e-learnings over grensoverschrijdend gedrag. Daarnaast werd ook een vaste docentenbijscholing opgenomen in het officiële bijscholingsaanbod. Ook in de mediasector kwamen gelijkaardige initiatieven tot stand. Zo werd binnen de mediasector een toolbox ontwikkeld rond grensoverschrijdend gedrag en welzijnsbeleid, beschikbaar via Mediarte. In het bredere medialandschap werd samen met de sector een charter opgesteld over respectvolle berichtgeving rond SGG.

Op vlak van sensibilisering werden meerdere campagnes uitgerold, zoals *We Zien U*, *Nee is altijd oké* en *Wij Grijpen In*. Deze campagnes richtten zich op jongeren, omstaanders en specifieke sectoren zoals horeca. Ook lotgenotenverenigingen kregen de kans om bij te dragen aan sensibilisering en hulp via een projectoproep. Met die subsidies zetten zij in op het informeren van burgers en professionals, het versterken van doorverwijzing, het organiseren van lotgenotencontacten en het bekendmaken van het bestaande hulpaanbod. Het aanbod werd bovendien afgestemd op de noden in de praktijk.

Binnen het onderwijs wordt in de nieuwe minimumdoelen voor het secundair onderwijs die sinds dit schooljaar van kracht zijn, aandacht besteed aan relationele en seksuele opvoeding. Hierin is er ook aandacht voor sociale media en mediawijsheid. Voor leerkrachten is er op KlasCement een themapagina rond (online) seksueel grensoverschrijdend gedrag en weerbaarheid.

Ook professionals en hulpverleners kregen de voorbije jaren extra tools en opleidingen aangereikt. Zo werd de Kindreflex uitgerold in de CAW's, CGG's, ziekenhuizen, het jeugdwerk en justitiehuizen. In het jeugdwerk is daarnaast de opleiding *Mediacoach Jeugdwerk* ontwikkeld. Preventiemethodieken zoals het *Vlaggensysteem* en *Grenswijs* werden verder verspreid en toegankelijk gemaakt voor verschillende sectoren.

Daarnaast werd ook ingezet op de ondersteuning van naasten, bijvoorbeeld via de ontwikkeling van een online zelfhulpmodule voor mensen in de omgeving van personen met pedofiele gevoelens (ontwikkeld door StopItNow). De bereikbaarheid van zowel 1712 als StopItNow werd uitgebreid.

De Commissie Erkenning en Bemiddeling voor misbruik en geweld uit het verleden kreeg bovendien een structurele verankering binnen het Agentschap Justitie en Handhaving en ook het screeningskader voor mensen die met minderjarigen werken werd versterkt via een decreet dat bepaalde organisaties verplicht om het strafregister van nieuwe medewerkers te controleren.

Wat de aanpak van daders betreft, werden op verschillende niveaus stappen gezet. Zo werd in de hulpgevangenis van Dendermonde een aparte unit geopend voor zedendelinquenten in detentie, waar zij in een aangepaste infrastructuur

gespecialiseerde therapie krijgen. In de justitiehuisen wordt gewerkt met risicotaxatie en begeleiding volgens het Risk-Need-Responsivity-model. Op basis van onderzoek naar lacunes in het landschap werd er nog twee nieuwe projecten gelanceerd specifiek voor plegers van seksueel geweld: in Oost-Vlaanderen is er aanbod voor mensen met een mentale beperking of ontwikkelingsstoornis, en in Leuven wordt een gebiedsdekkend aanbod voorzien voor plegers zonder expliciete hulpvraag.

Tot slot werd ook het screeningskader voor kwetsbare sectoren versterkt via een decreet dat bepaalde organisaties verplicht om het strafregister van nieuwe medewerkers te controleren.

Intrafamiliaal geweld (IFG)

IFG is al langer een prioritair domein in het Vlaamse justitie- en welzijnsbeleid. De uitbouw van de Veilige Huizen, die voortbouwen op de goede praktijken van de Family Justice centra, als multidisciplinaire netwerken vormt een belangrijke pijler. Deze netwerken brengen parket, politie, hulpverlening en andere actoren samen rond complexe geweldsdossiers. In totaal zijn op dit moment negen Veilige Huizen in Vlaanderen en opent eind 2025 een tiende huis in Aalst, een belangrijke stap in de strijd tegen IFG. Vanuit CAW en CGG wordt er ingezet op hulpverlening aan daders en slachtoffers.

Er worden regelmatig sensibiliseringscampagnes gevoerd, onder andere door de hulplijn 1712. In Mechelen liep er, gesubsidieerd door Vlaanderen, het proefproject *Handle with Care* (HwC) waarbij onderwijs en politie structureel samenwerken nadat er een politietussenkomst voor IFG is geweest. Onderwijsprofessionals worden op de hoogte gebracht van deze politietussenkomst en kunnen hierdoor meteen inzetten op laagdrempelige steun in de klas voor de kinderen die hiermee geconfronteerd werden.⁶⁶ Momenteel wordt bekeken hoe het project structureel verankerd kan worden. Op vlak van preventie is er in het Vlaamse onderwijsveld via leerplannen voor relationele en seksuele vorming (RSV) aandacht voor thema's als grensoverschrijdend gedrag, respect en gendergelijkheid. Leerlingen leren over gezonde relaties, consent, omgaan met emoties en conflict. Zo krijgen secundaire scholen lespakketten rond *dating violence* en SG (bijvoorbeeld via Sensoa of campagnes als 'Week van de Lentekriebels'). Daarnaast worden op scholen en in jeugdbewegingen regelmatig workshops of gastlessen georganiseerd door externe organisaties (zoals VK, Pimento, AIM, ...) waarin bijvoorbeeld partnergeweld of kindermishandeling besproken wordt. De kanttekening bij deze workshops is dat deze vraaggestuurd zijn. Een omgeving waar dus vaak al minder aandacht is voor deze thema's doet geen beroep op dit aanbod. Hoewel er projecten en lessen rond bestaan, is RSV en preventie van IFG niet in elke school gelijkwaardig

⁶⁶ Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling. (2025). *Proefproject Mechelen*. Opgehaald van Handle with Care: <https://handle-with-care.be/wat-is-het/proefproject-mechelen/>

uitgewerkt en bovendien verlaten sommige jongeren school vooraleer ze hun volledige schoolse traject hebben afgewerkt.

Binnen de justitiehuizen werden de gedragstrainingen die kunnen opgelegd worden als voorwaarde door een rechter, hervormd. Zo werd er een specifieke gedragstraining voor daders van intrafamiliaal geweld ontwikkeld. Daarnaast startte er een project in de gevangenis van Hasselt om ook daar al tijdens detentie aan de slag te gaan met daders. Tot slot startte in 2024 het pilootproject met de slachtofferalarm op het niveau van de strafuitvoeringsrechtbanken in Vlaanderen. Het doel is om slachtoffers van stalking, belaging, seksueel en fysiek geweld meer bescherming te bieden. Als een pleger onder elektronisch toezicht komt te staan in het kader van strafuitvoering, dan kunnen zowel pleger als slachtoffer een GPS-tracker krijgen. Op deze manier kan bijvoorbeeld in geval van een contactverbod worden nagegaan of de pleger te dicht in de buurt van het slachtoffer komt, waarop snel kan worden ingegrepen. Het Vlaams Centrum voor Elektronisch Toezicht (VCET) zorgt voor een directe reactie op alarmen die binnenkomen en neemt indien nodig contact op met politie.⁶⁷

Eergerelateerd geweld (EGG)

EGG krijgt beleidsmatig minder aandacht. Dat is te wijten aan het feit dat EGG niet altijd makkelijk te herkennen is. Vanwege de complexiteit die slachtoffers ervaren om hun verhaal naar buiten te brengen, is het van groot belang dat professionals zoals politie, justitie, onderwijs, hulp- en zorgverlening adequaat met deze verhalen omgaan. Dit is niet altijd eenvoudig, want EGG vereist een andere aanpak dan andere vormen van IFG. Strategieën die gangbaar en efficiënt zijn voor de aanpak van bijvoorbeeld partnergeweld kunnen contraproductief zijn bij erezaken. Inzicht in het concept ‘eer’ en bewustzijn over de impact van bepaalde interventies of gedragingen zijn essentieel. Gezien het potentiële hoge gevaar in deze situaties, is het noodzakelijk om zeer genuanceerd en vanuit verschillende perspectieven te kijken. Er bestaat geen algemeen stappenplan voor dit soort dossiers; ze vereisen maatwerk en een intersectorale aanpak, zowel op beleidsmatig als dossierniveau.

Het Veilig Huis in Limburg is een pionier op het gebied van EGG. In 2021 hebben zij gedurende twee jaar een hulpverlener en een politiefunctionaris halftijds vrijgesteld om zich uitsluitend met EGG-dossiers bezig te houden. Ze beschikken momenteel over de ervaring en expertise om de bestaande sterktes in de aanpak te (h)erkennen, maar ook de noden, moeilijkheden en hiaten te identificeren. Ook CAW Rivierenland heeft in het kader van een subsidie eerstelijnsprofessionals opgeleid en ondersteund rond hulpverleningsvragen bij EGG. Specifiek rond gedwongen huwelijken werd door Stad Mechelen, ella vzw en Sensoa vzw ‘K Zie u Zitten’ uitgewerkt, een handleiding met vier

⁶⁷ GREVIO. (2024). *State report (Belgium)*. Opgehaald van GREVIO: <https://rm.coe.int/rapport-etatique-premiere-evaluation-thematique-belgique/1680b1bd85>

werkparketten opgemaakt. Verder wordt internationale samenwerking, vooral op Europees niveau, door experts als cruciaal gezien voor het verbeteren van de kwaliteit voor zorg rond EGG.⁶⁸

Vrouwelijke genitale verminking (VGV)

VGV is een onderbelichte problematiek in Vlaanderen, ondanks de hoge prevalentie. In tegenstelling tot andere regio's wordt weinig geïnvesteerd in preventie. De medische zorg zit met de twee bestaande multidisciplinaire centra VGV op federaal niveau. Volgens het federaal regeerakkoord 2024-2029 zullen er wel twee nieuwe zorgcentra bijkomen, één in Antwerpen en één in Luik. In Vlaanderen blijven de acties beperkt. Wel zijn er enkele samenwerkingen met organisaties zoals GAMS en sensibiliseringsacties in onderwijs en bij medische professionals. Een structureel Vlaams plan van aanpak is dus nodig.

Kwetsbare doelgroepen

Voor personen met een beperking, ouderen, migranten, LGBTQI+ en sekswerkers zijn er op Vlaams niveau slechts beperkte of versnipperde beleidsinitiatieven. Wel zijn er enkele praktijkgerichte projecten (zoals Gelijke Kansen-projecten), contactpunten en samenwerkingen met middenveldorganisaties.

2.2.2. Beleidsmatige aandachtspunten

Hoewel er beleidsmatig op meerdere fronten initiatieven zijn genomen, blijven de noden op het terrein groot en vrijwel gedeeld over de verschillende vormen van geweld:

- a. **Nood aan preventie van jongs af aan.** Een structurele en volgehouden aanpak van gendergerelateerd geweld begint bij preventie vanaf jonge leeftijd. Het gaat om sensibilisering rond schadelijke gendermechanismen, en relationele en seksuele vorming op maat van kinderen en jongeren, waarin weerbaarheid, grenzen, respect en toestemming centraal staan. Preventie moet in het bijzonder gebeuren in het onderwijs, maar er moet op maat van de sector ook aandacht zijn voor het thema binnen het jeugdwerk, sportverenigingen, de cultuursector en andere contexten waar jongeren samenkomen. Ondanks de goede initiatieven blijft de implementatie ervan te vrijblijvend en versnipperd.
- b. **Problematische invloeden via sociale media blijven onderbelicht.** Sociale media spelen een steeds grotere rol in de verspreiding van schadelijke ideeën over relaties, gender en seksueel gedrag. Jongeren groeien op in een digitale omgeving waar misinformatie, seksisme, victim blaming en normalisering van geweld gemakkelijk circuleren. Via algoritmes en misogynie influencers krijgen jongens op jonge leeftijd problematische denkbeelden mee over mannelijkheid, dominantie

⁶⁸ Ganpat, S. M., & Brandenburg, M. (2025). *Een verkennende studie naar dodelijk en niet-dodelijk eengerelateerd geweld*. Kennisplatform Inclusief Samenleven. Opgehaald van https://www.kis.nl/sites/default/files/2025-02/423621_Dodelijk-en-niet-dodelijk-eengerelateerd-geweld_DEFINITIEF%2018.02.2025.pdf

en het gebruik van geweld. Dit versterkt genderstereotypen en draagt bij aan de normalisering van grensoverschrijdend gedrag. Er is nood aan een structurele en preventieve aanpak van deze digitale beïnvloeding, met aandacht voor onder andere onderwijs, jeugdwerk, mediawijsheid en peer-to-peer weerbaarheid. Jongeren moeten leren kritisch omgaan met online content en ruimte krijgen om positieve, respectvolle ideeën over gender en relaties te ontwikkelen.

- c. **Laagdrempelige toegang en meldingsbereidheid blijven problematisch.** In bijna alle geweldsvormen wordt melding vaak pas na maanden of zelfs jaren gedaan, zeker wanneer de pleger een bekende is. Slachtoffers ervaren drempels zoals schaamte, angst voor represailles, of gebrek aan vertrouwen in politie of hulpverlening. Dat geldt voor vele van deze slachtoffers, en in het bijzonder voor de kwetsbare groepen.
- d. **Hulpverlening is niet altijd herkenbaar, beschikbaar of aangepast.** Voor slachtoffers van eergeweld of VGV is de gespecialiseerde hulp zeer beperkt. Bij VGV is er nood aan aangepaste psychosociale zorg. Bij IFG en SGG is er meer aanbod, maar dit verschilt sterk per regio en is niet altijd structureel verankerd. Slachtoffers van online seksueel geweld ervaren vaak dat instanties niet weten hoe ze kunnen helpen. Te vaak weten slachtoffers ook niet waar ze precies terecht kunnen of worden ze van de ene naar de andere dienst gestuurd waar ze telkens opnieuw hun verhaal moeten vertellen.
- e. **Hulpverleners en eerstelijnsprofessionals missen kennis en instrumenten.** Veel signalen van EGG, VGV of IFG worden gemist of verkeerd ingeschat, mede door gebrek aan opleiding of tools. Spiking is daarbij nog extra bijzonder. Slachtoffers botsen daar nog vaak op onbegrip en gebrek aan opvolging om het bewijsmateriaal vaak verdwenen is en het geheugenverlies hun verhaal bemoeilijkt. Ook herhaald slachtofferschap krijgt onvoldoende aandacht, terwijl onderzoek uitwijst dat slachtoffers die onvoldoende geholpen worden een verhoogd risico lopen op revictimisatie. Ook bij politie is er niet altijd voldoende bewustzijn of kennis, zeker bij grensoverschrijdende situaties of bij plegers binnen de familiale context. De snelle digitalisering maakt het bovendien moeilijk voor professionals om up-to-date te zijn. Nieuwe fenomenen zoals deepnudes, digitale stalking of misbruik van smart devices zijn nog onvoldoende gekend in het veld. Er is nood aan permanente vorming en toegankelijke expertise.
- f. **Slachtoffers uit kwetsbare groepen blijven te weinig bereikt.** Personen met een beperking, ouderen, migranten, LGBTQI+ of sekswerkers botsen op extra barrières. Communicatie is vaak onvoldoende aangepast, en hulpverlening onvoldoende cultureel of contextueel sensitief. Slachtoffers voelen zich onbegrepen of uitgesloten. Ook mannelijke slachtoffers blijven onder de radar, mede door hardnekkige stereotypen over wie slachtoffer of dader 'kan' zijn. Hierdoor voelen ze zich nog minder geneigd om hulp te zoeken of aangifte te doen.

- g. **Aanbod voor daders is vaak onvoldoende ontwikkeld.** Bij IFG en SG(G) bestaat er een aanbod voor daders, maar is het vaak ontoereikend. Er zijn lange wachtlijsten of daders vallen uit de bood door de vele exclusiecriteria, bijvoorbeeld omwille van comorbiditeit, die gehanteerd worden. Bij andere vormen van geweld blijft de aanpak gefragmenteerd of onbestaand. De digitale dimensie van dadergedrag is nog weinig in beeld: daders die deepnudes verspreiden of gebruik maken van technologische controlemiddelen worden niet of pas laat geïdentificeerd. De netwerken achter bijvoorbeeld tienerpooiers vragen een veel proactievare, geïntegreerde aanpak die momenteel ontbreekt.
- h. **Kinderen als (indirecte) slachtoffers van intrafamiliaal geweld (IFG) worden nog te weinig structureel meegenomen.** Kinderen die opgroeien in een gezin waar geweld aanwezig is, zijn niet enkel toevallige getuigen maar ook volwaardige slachtoffers. De psychische impact van langdurige stress, angst en onzekerheid laat diepe sporen na. Studies tonen aan dat deze kinderen een verhoogd risico lopen op emotionele problemen, gedragsstoornissen, schooluitval en zelfs intergenerationele overdracht van geweld.

Toch worden kinderen in hulpverlening en justitie nog te vaak als "meekijkende" partij beschouwd, zonder eigen rechten of gepaste ondersteuning. Hulpverlening focust in eerste instantie op de volwassene(n), terwijl het kind dreigt onder te sneeuwen.

Er is nood aan een structurele erkenning van kinderen als volwaardige slachtoffers van IFG, met een passend hulpaanbod op maat: traumagericht, kindvriendelijk, laagdrempelig en afgestemd op hun leeftijd en leefwereld. Ook systematische screening op kindbetrokkenheid binnen hulpverleningstrajecten blijft vaak uit, ondanks bestaande methodieken zoals Kindreflex.

2.2.3. Slotbeschouwing

De Vlaamse aanpak van gendergerelateerd geweld is de afgelopen jaren geëvolueerd, maar vertoont nog steeds veel blinde vlekken en structurele lacunes. Terwijl voor IFG en SG(G) duidelijkere beleidslijnen en structuren bestaan, blijven EGG, VGV, geweld bij kwetsbare groepen en nieuwe trends zoals digitaal geweld en spiking onderbelicht. De toekomst vraagt om een meer geïntegreerde, proactieve en inclusieve aanpak, met oog voor de diversiteit van slachtoffers én daders. Daar willen we met het nieuwe actieplan op inzetten.

3. Doelstellingenkader

De doelstellingen van dit actieplan zijn opgedeeld in een strategisch en operationeel niveau. De strategische doelstellingen zijn opgemaakt volgens de beleidsdriehoek van Grenswijs, waarin drie beleidsniveaus worden onderscheiden: preventie, reactie en kwaliteit.⁶⁹ Op deze manier behouden we de insteek van het vorig Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld waarin deze niveaus ook de basis vormden.

Nadat het doelstellingenkader op strategisch niveau is goedgekeurd door de Vlaamse regering worden de specifieke acties met de vooropgestelde timing, kwantitatieve of kwalitatieve indicatoren en de trekkende en meewerkende minister(s) concreet uitgewerkt en geclusterd in operationele doelstellingen.

SD 1. We investeren in preventieve maatregelen gericht op de algemene bevolking en (potentiële) slachtoffers, daders en omstaanders om gendergerelateerd geweld te voorkomen en signalen vroegtijdig te detecteren.

Om gendergerelateerd geweld effectief te bestrijden, zetten we in op preventie op alle niveaus. Hoe vaker we het geweld kunnen voorkomen, hoe sneller we kunnen spreken over een veilig Vlaanderen. Alles begint bij primaire preventie, gericht op de algemene bevolking. We sensibiliseren het brede publiek over seksueel grensoverschrijdend gedrag, seksueel geweld, intrafamiliaal geweld, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking. We benadrukken het belang van deze problematieken en doorbreken mythes en taboes. We vinden het cruciaal dat alle burgers weten waar ze terecht kunnen in specifieke situaties. Dit doen we via sensibilisering op maat in diverse domeinen zoals onderwijs, media, vrijetijdsbesteding en in de uitgaanswereld. We richten ons daarbij ook op specifieke preventie voor kwetsbare doelgroepen. Kwalitatieve informatie moet toegankelijk en beschikbaar zijn voor iedereen, ook en bovenal voor degenen in de meest kwetsbare situaties. Scholen hebben een belangrijke rol op vlak van preventie. Zij kunnen educatie voorzien gericht op het bevorderen van respectvolle relaties en het aanleren van vaardigheden om geweld te voorkomen. We willen werken naar een curriculum waarbij weerbaarheid, grenzen, respect en toestemming centraal staan.

Op vlak van secundaire preventie richten we ons op het vroegtijdig opsporen en aanpakken van risicofactoren en situaties die kunnen leiden tot gendergerelateerd geweld. Dit kan onder andere door het trainen van professionals om signalen van geweld te herkennen en hier adequaat op te reageren, het identificeren van potentiële daders en zorgen voor een snelle en toegankelijke doorverwijzing naar passende hulpverlening.

⁶⁹ Grenswijs. (2025). Maak een grenswijs beleid met de beleidsdriehoek. Opgehaald van [grenswijs.be: https://www.grenswijs.be/maak-een-grenswijs-beleid-met-de-beleidsdriehoek#beleidsdriehoek_op_grenswijs.be](https://www.grenswijs.be/maak-een-grenswijs-beleid-met-de-beleidsdriehoek#beleidsdriehoek_op_grenswijs.be)

Ten slotte zorgen we voor sterke tertiaire preventie, wat draait om het ondersteunen van slachtoffers, plegers, omstaanders en burgers die in aanraking zijn gekomen met gendergerelateerd geweld. We willen zo maximaal mogelijk inzetten op het beperken van schade nadat feiten van gendergerelateerd geweld zich hebben voorgedaan. We zetten in op sensibilisering en zorg voor alle betrokkenen, van jong tot oud, in een poging om de vicieuze cirkel van geweld te doorbreken. Daarnaast werken we ook aan bewustwording bij plegers, zodat zij de schadelijke gevolgen van hun daden inzien en tijdig hulp zoeken.

We moedigen alle betrokkenen aan om hulp te zoeken en maken daarvoor de drempels zo laag als mogelijk.

SD 2. We zetten in op gepaste hulpverlening, ondersteuning en maatregelen voor zowel slachtoffers als daders van gendergerelateerd geweld en hun volledig systeem. We houden hierbij rekening met hun specifieke noden en werken waar mogelijk herstelgericht.

Er bestaat geen one-size-fits-all aanpak in de zorg voor slachtoffers, hun naasten en omstaanders. We moeten de hulp- en dienstverlening dan ook zo persoonlijk en kwalitatief mogelijk maken. We hebben hierbij oog voor warme doorverwijzingen en duidelijke zorgnetwerken voor eenieder die slachtoffer werd. Elk slachtoffer, van eender welk type gendergerelateerd geweld, moet toegang hebben tot betaalbare, kwalitatieve en persoonlijke zorg. Deze zorgen zijn aangepast aan de specifieke noden van dat specifieke slachtoffer en dragen bij aan het zo veel als mogelijk beperken van de gemaakte schade en het voorkomen van nieuw slachtofferschap. Er moet, waar het huidige beleid momenteel tekortschiet, zowel qua aanbod als qua capaciteit, gezocht worden naar oplossingen. Afstemming en communicatie over dit aanbod zijn belangrijk, zodat het zowel voor slachtoffers als voor professionals duidelijk is waar ze voor welke ondersteuning of hulp terecht kunnen.

Om effectief een veiligere samenleving te creëren moeten we niet alleen voluit investeren in hulpverlening en ondersteuning voor slachtoffers en betrokkenen, maar ook actief en doelgericht aan de slag gaan met daders. Door een op maat gemaakte aanpak willen we recidive zoveel mogelijk beperken en nieuwe slachtoffers voorkomen. We zorgen ervoor dat ons aanbod toereikend is, maximaal is afgestemd op de specifieke risicofactoren, beschermende factoren en behandelnoten van daders. Ook hierbij vergeten we het grotere plaatje niet. Afstemming, communicatie en samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen zijn van cruciaal belang om te kunnen voorzien in een doeltreffende opvolging en behandeling van daders.

Om gendergerelateerd geweld effectief aan te pakken, zetten we in op systeemgerichte hulpverlening. In sommige gevallen van gendergerelateerd geweld is het bijvoorbeeld niet mogelijk om een strikte lijn te trekken tussen wie pleger is en wie slachtoffer; de realiteit is vaak complexer. Naast de slachtoffers zelf, kan het gendergerelateerd geweld bovendien ook een impact hebben op hun gezin, vrienden en familie, omstaanders,

kennissen, ... Het vraagt dan ook om een integrale benadering waarbij het essentieel is om duurzame oplossingen te bieden voor alle betrokkenen en om herstelgericht te werk te gaan met het volledige cliëntsysteem.

SD 3. We zetten in op de professionalisering op maat van professionals die in aanraking komen met slachtoffers en daders van gendergerelateerd geweld en de kaders waarin ze moeten werken.

We willen professionals in diverse werkvelden de nodige handvatten bieden voor de ondersteuning en begeleiding van slachtoffers en daders van gendergerelateerd geweld. Leerkrachten, maatschappelijk werkers, medisch en zorgpersoneel, justitieassistenten en casusregisseurs komen vaak, bewust of onbewust, in contact met betrokkenen van gendergerelateerd geweld. Ook andere minder voor de hand liggende sectoren zoals de sport-, cultuur-, media-, jeugdsector worden rechtstreeks of onrechtstreeks geconfronteerd met gendergerelateerd geweld en kunnen ook een rol op maat van die sector spelen ten aanzien van slachtoffers. Zij kunnen namelijk risicofactoren, signalen en situaties herkennen en hier adequaat op reageren. Professionals kunnen in bepaalde gevallen zelf maatregelen nemen om geweld te voorkomen. Door hen uitgebreid te informeren, op te leiden en te betrekken, willen we handelingsverlegenheid zoveel mogelijk verminderen. We willen professionals hierbij zoveel als mogelijk ondersteunen en organisaties de handvaten bieden om hun beleid ter preventie en detectie van gendergerelateerd geweld te versterken.

Lijst van afkortingen

ACE: Adverse Childhood Experience

AI: artificiële intelligentie

API: Aanspreekpunt Integriteit

CAW: Centrum Algemeen Welzijnswerk

CeMAViE: Medisch Centrum voor Hulp aan Slachtoffers van Besnijdenis

CJB: Commissie voor Juridische Bijstand

Comeb: Commissie Erkenning en Bemiddeling voor misbruik en geweld uit het verleden

DSO: Dienst Slachtofferonthaal van de justitiehuisen

EIGE: Europees Instituut voor Gendergelijkheid

EGG: eengerelateerd geweld

EU: Europese Unie

GAMS: Groep voor Afschaffing van Vrouwelijke Genitale Verminking

GenAI: generatieve artificiële intelligentie

GREVIO: Groep van deskundigen inzake de bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld

HwC: Handle with Care

IFG: intrafamiliaal geweld

IGVM: Instituut voor gelijkheid van vrouwen en mannen

IRIS: Integrale Respons op Intrafamiliaal Seksueel Misbruik

MSA: mobiel stalkingalarm

NAP: Nationaal Actieplan in de strijd tegen gendergerelateerd geweld

NVR: Nederlandstalige Vrouwenraad

OCJ: Ondersteuningscentrum Jeugdzorg

PTSS: posttraumatische stressstoornis

PV: proces-verbaal

RSV: relationele en seksuele vorming

SG: seksueel geweld

SGG: seksueel grensoverschrijdend gedrag

TIP: Transgender Infopunt

UFC: Universitair Forensisch Centrum

VCET: Vlaams Centrum voor Elektronisch Toezicht

VECK: Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling

Verdrag van Istanbul: Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld

VK: Vertrouwenscentrum Kindermishandeling

VLOCO: Vlaams Ondersteuningscentrum voor Ouderenmis(be)handeling

VMGOG: Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag

ZSG: Zorgcentrum na Seksueel Geweld (Belgisch staatsblad, 2007)

Bibliografie

1712. (2023, maart 7). *1712 jaarrapport 2022 - Campagne op 100 bussen en trams van De Lijn*. Opgehaald van 1712: <https://www.1712.be/nl/nieuws/1712-jaarrapport-2022-campagne-op-100-bussen-en-trams-van-de-lijn>
- Agentschap Justitie en handhaving. (2022). *Folder IRIS voor professionelen*. Brugge.
- Agentschap Justitie en Handhaving. (2024). *Jaarverslag IRIS*.
- Agentschap Justitie en Handhaving. (2024). Kadertekst Veilig Huis. *Versie 25 oktober 2024*.
- Agentschap Justitie en Handhaving. (2025). *Campagnes - We Zien U*. Opgehaald van vlaanderen.be: <https://www.vlaanderen.be/agentschap-justitie-en-handhaving/campagnes/we-zien-u>
- Ask for Angela. (2025). *Ask for Angela*. Opgehaald van askforangela.co.uk: <https://askforangela.co.uk/>
- Bauwens, A., & Schils, E. (2023). *Verkennd onderzoek in verband met de invoering van een methodologie voor de retrospectieve analyse van feminicides in België*.
- Belgisch staatsblad. (2007, Juni 15). *Wet van 25 april 2007. tot invoering van een artikel 391sexies in het Strafwetboek en tot wijziging van een aantal bepalingen van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de strafbaarstelling en het uitbreiden van de middelen tot nietigverklaring van het gedwongen huwelijk*.
- Belgisch Staatsblad. (31 augustus 2023). *Wet 13 juli 2023 voor de preventie en de bestrijding van feminicides en gendergerelateerde dodingen*.
- Bicanic, I., Engelhard, I., & Sijbrandij, M. (2014). Posttraumatische stressstoornis en seksuele problemen na seksueel geweld: Prevalentie en behandeling. *Tijdschrift voor gedragstherapie en cognitieve therapie*, 47(4), pp. 256-274.
- Bisschoppenconferentie van België. (2024). *Jaarverslag over seksueel misbruik in een pastorale relatie in de katholieke Kerk van België*. Brussel.
- Callaghan, J., Alexander, J., Sixsmith, J., & Fellin, L. (2018). Beyond “Witnessing”: Children’s Experiences of Coercive Control in Domestic Violence and Abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(10), pp. 1551-1581. doi:<https://doi.org/10.1177/0886260515618946>
- CAW. (2019). *Geweld in huis raakt kinderen: Informatie en advies voor ouders*. Opgehaald van <https://www.slachtofferzorg.be/sites/default/files/media/Beertjesfolder.pdf>

- CeMAViE. (2023). CeMAViE: Multidisciplinair Centrum gespecialiseerd in de begeleiding van vrouwen met psychische, seksuele en/of fysieke klachten ten gevolge van Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV). Opgehaald van https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/20230206_cemavie_brochure-nl-digitaal.pdf
- CGG VAGGA. (2025). *Forensische zorg: Welke hulp bieden wij aan?* Opgehaald van CGG VAGGA: <https://www.vagga.be/nl/forensische-zorg/welke-hulp-bieden-wij-aan>
- Child Focus. (2023). *Jaarverslag 2023*. Brussel.
- Child Focus. (2025). *De uitbuiting van minderjarigen in de prostitutie*. Opgehaald van Child Focus: <https://childfocus.be/nl-be/Seksuele-Uitbuiting/De-uitbuiting-van-minderjarigen>
- Child Focus. (2025). *Grooming*. Opgehaald van Child Focus: <https://childfocus.be/nl-be/Seksuele-Uitbuiting/Grooming>
- Childfocus. (2025). *Seksuele uitbuiting*. Opgehaald van childfocus.be: <https://childfocus.be/nl-be/Seksuele-Uitbuiting/Wat-is-seksuele-uitbuiting>
- Childfocus. (2025). *Sextortion*. Opgehaald van childfocus.be: <https://childfocus.be/nl-be/Seksuele-Uitbuiting/Sextortion>
- College voor de Rechten van de Mens. (2024, 09 05). *Gendersensitief werken bij de aanpak van geweld: een bundeling van kennis en praktische tools*. Opgehaald van www.mensenrechten.nl: <https://www.mensenrechten.nl/actueel/toegelicht/toegelicht/2024/gendersensitief-werken-bij-de-aanpak-van-geweld-een-bundeling-van-kennis-en-praktische-tools>
- Commissie van onderzoek seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk. (2010). *Naar hulp, genoegdoening, openbaarheid en transparantie: Een onderzoek naar en advies over het functioneren van de kerkelijke instelling voor hulp aan en recht voor slachtoffers van seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland*. Den Haag.
- Council of Europe. (2011). *Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld*. Istanbul.
- Country profile for Belgium. (2025). *Country profile for Belgium*. Opgehaald van European Institute for Gender Equality: <https://eige.europa.eu/gender-based-violence/countries/belgium#intimate-partner-violence>
- Demarée, C., Enhus, E., & Melgraco, L. (2023). *Rapportage onderzoek tienerpooiers - Profiel en aanpak*. Brussel: Vrije Universiteit Brussel.

- Dewaele, A., Caen, M., Elaut, E., & Vermeire, K. (2013). *Sexpert - Seksuele gezondheid in Vlaanderen*. Gent: Universiteit Gent.
- Donagh, B. (2020). From Unnoticed to Invisible: The Impact of COVID-19 on Children and Young People Experiencing Domestic Violence and Abuse. *Child Abuse Review*, 29(4), pp. 387-391. doi:<https://doi.org/10.1002/car.2649>
- Drieskens, S., & Demarest, S. (2015). *Onderzoek naar intrafamiliaal geweld en partnergeweld op basis van de gezondheidsenquête 2013*. Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/documentatie/onderzoek-naar-intrafamiliaal-geweld-en-partnergeweld-op-basis-van-de>
- European Commission. (2025). Infographic Flash Eurobarometer 544. *Gender stereotypes - violence against women*.
- European Institute for Gender Equality. (2021). *The costs of gender-based violence in the European Union - Technical report*. Publications Office of the European Union.
- European Institute for Gender Equality. (2022). *Combating Cyber Violence against Women and Girls*. Lithuania: EIGE.
- European Institute for Gender Equality. (2025). *Country profile for Belgium*. Opgehaald van [eige.europa.eu: https://eige.europa.eu/gender-based-violence/countries/belgium#intimate-partner-violence](https://eige.europa.eu/gender-based-violence/countries/belgium#intimate-partner-violence)
- European Institute for Gender Equality. (2025). *Gender Equality Index 2024: Tackling violence against women, tackling gender inequalities*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Opgehaald van <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2024-tackling-violence-against-women-tackling-gender-inequalities#>
- European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), Eurostat & European institute for Gender Equality (EIGE). (2024). *EU Gender-Based Violence Survey, key results*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Europese Commissie. (2020). *Een Unie van gelijkheid: strategie voor gendergelijkheid 2020-2025*. Brussel: COM(2020).
- Expertisecentrum Drakentemmers. (2025). *Over Drakentemmers*. Opgehaald van [Drakentemmers: https://www.drakentemmers.nl/drakentemmers/over-drakentemmers/](https://www.drakentemmers.nl/drakentemmers/over-drakentemmers/)
- Federale Gerechtelijke Politie. (2025). Digitale evoluties online seksueel misbruik minderjarigen en uitdagingen. Directie van de Bestrijding van de Zware en Georganiseerde Criminaliteit - DJSOC.

- Federale Politie. (2024). Politieële criminaliteitsstatistieken België. Kwartaal 1, 2024. Opgehaald van https://www.politie.be/statistieken/sites/statspol/files/statistics_files_upload/Criminalit%C3%A9%20-%20Criminaliteit/2024/2024_T01/crimi_nl/01_Rapporten/01_Federaal/rapport_2024_trim1_nat_belgie_nl.pdf
- Federale Politie. (2024). Politieële criminaliteitsstatistieken Vlaams Gewest. Kwartaal 1, 2024. Opgehaald van https://www.politie.be/statistieken/sites/statspol/files/statistics_files_upload/Criminalit%C3%A9%20-%20Criminaliteit/2024/2024_T01/crimi_nl/01_Rapporten/02_Gewesten/rapport_2024_trim1_gew_Vlaams_Gewest_nl.pdf
- Felitti, V., Anda, R., Nordenberg, D., Williamsen, D., Spitz, A., Edwards, V., . . . Marks, J. (1998). Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults: The Adverse Childhood Experience (ACE) Study. *American Journal of Preventive Medicine*. doi:10.1016/s0749-3797(98)00017-8
- Focus WTV. (2025). Aantal meldingen van aanranding of verkrachting na spiking verdubbeld: "onrustwekkende cijfers". *Focus WTV*.
- FOD Binnenlandse Zaken. (2022, oktober 1). *Trauma bij kinderen na intrafamiliaal geweld*. Opgehaald van BeSafe: <https://www.besafe.be/nl/inhoudpreventieprojecten/trauma-bij-kinderen-na-intrafamiliaal-geweld>
- Fomenko, E., De Schrijver, L., & Keygnaert, I. (2023). *Personen met een beperking en seksueel geweld*. Gent: Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen.
- GAMS. (2022). *Schatting van de prevalentie van in België wonende vrouwen en meisjes die vrouwelijke genitale verminking ondergingen of het risico lopen om verminkt te worden*. Opgehaald van https://gams.be/wp-content/uploads/2024/01/VGV_Prevalentiestudie-2022.pdf
- GAMS. (2025, februari 5). Lunchseminarie GAMS: Naar de afschaffing van vrouwelijke genitale verminking, voor een gecoördineerde nationale aanpak. Brussel.
- GAMS. (2025). *Wat is VGV?* Opgehaald van GAMS: <https://gams.be/nl/wat-is-vgv/>
- Ganpat, S. M., & Brandenburg, M. (2025). *Een verkennende studie naar dodelijk en niet-dodelijk eengerelateerd geweld*. Kennisplatform Inclusief Samenleven. Opgehaald van https://www.kis.nl/sites/default/files/2025-02/423621_Dodelijk-en-niet-dodelijk-eengerelateerd-geweld_DEFINITIEF%2018.02.2025.pdf

- Goethals, T., Van Hove, G., & Vander Laenen, F. (2018). *Seksueel georiënteerd geweld bij vrouwen met een beperking in Vlaanderen*. Universiteit Gent. Grenswijs. (2025). *Maak een grenswijs beleid met de beleidsdriehoek*. Opgehaald van grenswijs.be: https://www.grenswijs.be/maak-een-grenswijs-beleid-met-de-beleidsdriehoek#beleidsdriehoek_op_grenswijs.be
- GREVIO. (2024). *State report (Belgium)*. Opgehaald van GREVIO: <https://rm.coe.int/rapport-etatique-premiere-evaluation-thematique-belgique/1680b1bd85>
- Hahaut, B., Stappers, C., & Renard, B. (2023). Zorgcentra na Seksueel Geweld in België: Evolutief jaarrapport 2022. . *Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie*, p. 112.
- Het Laatste Nieuws. (2023, januari 23). Almaar méér kinderen jonger dan 12 worden seksueel misbruikt. *HLN*. Opgehaald van <https://www.hln.be/binnenland/almaar-meer-kinderen-jonger-dan-12-worden-seksueel-misbruikt~ad05af29/>
- Het Laatste Nieuws. (2025, maart 13). Aantal meldingen van aanranding of verkrachting na spiking in zes jaar tijd verdubbeld: vooral stijging in Vlaams-Brabant, Antwerpen is slechtste leerling. *HLN*. Opgehaald van <https://www.hln.be/regio/aantal-meldingen-van-aanranding-of-verkrachting-na-spiking-in-zes-jaar-tijd-verdubbeld-vooral-stijging-in-vlaams-brabant-antwerpen-is-slechtste-leerling~ab0aeb3b/>
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2021). *Nationaal actieplan in de strijd tegen gendergerelateerd geweld 2021-2025*. Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/sites/default/files/20211125-nap-2021-2025-clean-nl.pdf>
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2024). *Dreigen met het verspreiden van intieme beelden (sextortion)*. Opgehaald van [igvm-iefh.belgium.be](https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/digitaal-seksueel-geweld/dreigen-met-verspreiding): <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/digitaal-seksueel-geweld/dreigen-met-verspreiding>
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2024). *observeren, filmen of fotograferen zonder toestemming*. Opgehaald van [igvm-iefh.belgium.be](https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/digitaal-seksueel-geweld/observeren-filmen-fotograferen-zonder-toestemming): <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/digitaal-seksueel-geweld/observeren-filmen-fotograferen-zonder-toestemming>
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). *Cijfers over (ex-)partnergeweld in België*. Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/geweld/ex-partnergeweld/cijfers>

- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). *Het Instituut beschermt en bevordert gendergelijkheid in de samenleving*. Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl>
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). *Het Mobiel Stalkingalarm (MSA)*. Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/geweld/ex-partnergeweld/msa>
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). *Wat is eerdergerelateerd geweld?* Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/geweld/eerdergerelateerd-geweld>
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). *Wat is gendergerelateerd geweld?* Opgehaald van igvm-iefh: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/geweld>
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). *Wet- en regelgeving*. Opgehaald van Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen: <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/geweld/feminicide/wet-en-regelgeving>
- Janssen, C., & Vesentini, F. (2024). *Gendergerelateerd geweld in België: Kerncijfers van de Europese enquête over geweld tegen vrouwen en andere vormen van interpersoonlijk geweld*. Brussel: Statistiek Vlaanderen.
- Janssen, J., & Bentvelzen, H. (2024). Over de relatie tussen eerdergerelateerd en seksueel geweld. In J. A. van Vliet, *Zedendelinquenten: Analyse, begeleiding en resocialisatie* (pp. 33-42). Amsterdam: SWP.
- Keygnaert, I. (2025). *Hulpzoekgedrag en onthulling na SGOG*. Opgehaald van VLIR LNE: <https://vlir.be/wp-content/uploads/2019/10/punt-4-Hulpzoekgedrag-onthulling-SG-Keygnaert-I-LNE-VLIR-19062023.pdf>
- Keygnaert, I., & Vandeviver, C. (2020, Mei). *Onderzoek naar Relaties, Stress en Agressie (RSA) ten tijde van Covid-19 in België - Eerste resultaten mei 2020*. Opgehaald van icrp.ugent.be: <https://icrp.ugent.be/wp-content/uploads/2020/05/RSA-studie-rapport-1-Resultaten-en-aanbevelingen-Keygnaert-Vandeviver-13-mei-2020.pdf>
- Keygnaert, I., De Schrijver, L., Cismaru Inescu, A., Schapansky, E., Nobels, A., Hahaut, B., . . . Vandeviver, C. (2021). *UN-MENAMAS: Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium*. Brussels: Belgian Science Policy Office.
- Luyckx, I. (2015). *Van slachtoffer naar dader. Kwalitatief onderzoek naar de invloed van vroeger seksueel misbruik op seksuele delinquenten*. Gent: Universiteit Gent.
- Mediawijs. (2024). *Apenstaartjaren - De digitale leefwereld van kinderen en jongeren*. Mediawijs.

- Mediawijs. (2025). *Alles over sexting*. Opgehaald van mediawijs.be: <https://www.mediawijs.be/nl/dossiers/sexting>
- Mijatovic, C. f. (2024). *Protecting the human rights of sex workers*. Opgehaald van <https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/protecting-the-human-rights-of-sex-workers>
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Nederland). (2020, oktober 28). *Eergerelateerd geweld - factsheet*. Opgehaald van Huiselijk geweld: <https://www.huiselijkgeweld.nl/factsheets/eergerelateerd-geweld/publicaties/factsheets/2018/11/01/eergerelateerd-geweld>
- Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel geweld tegen Kinderen. (2015, 08 20). *Dader seksueel misbruik vaak familielid*. Opgehaald van nationaalrapporteur.nl: <https://www.nationaalrapporteur.nl/actueel/nieuws/2015/08/20/dader-seksueel-misbruik-vaak-familielid>
- Payoke. (2025). *Tienerpooiers*. Opgehaald van payoke.be: <https://www.payoke.be/onze-aanpak/over-mensenhandel/tienerpooier/>
- Plan international. (2024). *Gender Equality Essentials #3*.
- Plan international. (2025). *Safer Cities*. Opgehaald van [safercities.be: https://www.safercities.be/#/](https://www.safercities.be/#/)
- Punt.vzw. (2024). *Personen met een migratieachtergrond*. Opgehaald van [puntvzw.be: https://puntvzw.be/campagne-kwil-nie/kwil-nie-ook-al-zijn-we-getrouwd](https://puntvzw.be/campagne-kwil-nie/kwil-nie-ook-al-zijn-we-getrouwd)
- Punt.vzw. (2025). *Kwetsbare personen*. Opgehaald van [puntvzw.be: https://puntvzw.be/campagne-kwil-nie/kwil-nie-ook-al-ben-ik-afhankelijk-van-je-hulp-en-moet-ik-je-vertrouwen](https://puntvzw.be/campagne-kwil-nie/kwil-nie-ook-al-ben-ik-afhankelijk-van-je-hulp-en-moet-ik-je-vertrouwen)
- Radio 2. (2025). *Professor Ines Keygnaert: "Bijna de helft van de Belgische mannen kreeg ooit al te maken met seksueel geweld"*. Opgehaald van [radio2.be: https://radio2.be/lees/professor-ines-keygnaert-bijna-de-helft-van-de-belgische-mannen-kreeg-ooit-al-te-maken-met-seksueel-geweld](https://radio2.be/lees/professor-ines-keygnaert-bijna-de-helft-van-de-belgische-mannen-kreeg-ooit-al-te-maken-met-seksueel-geweld)
- Rijksoverheid. (2025). *Eergerelateerd geweld voorkomen*. Opgehaald van Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/eergerelateerd-geweld/eergerelateerd-geweld-voorkomen>
- Rothbaum, B., Foa, E., Riggs, D., Murdock, T., & Walsh, W. (sd). A prospective examination of post-traumatic stress disorder in rape victims. *Journal of Traumatic Stress*, 5(3), pp. 455-475.

- Sensoa. (2025). *Hoe kan je helpen als je seksueel grensoverschrijdend gedrag ziet?* Opgehaald van allesoverseks.be: <https://www.allesoverseks.be/hoe-kan-je-helpen-als-je-seksueel-grensoverschrijdend-gedrag-ziet>
- Sensoa. (2025). *Seksueel grensoverschrijdend gedrag bij jongeren en volwassenen: feiten en cijfers*. Opgehaald van Sensoa.be: <https://www.sensoa.be/seksueel-grensoverschrijdend-gedrag-bij-jongeren-en-volwassenen-feiten-en-cijfers#title3>
- Sensoa. (2025). *Voorkom en pak grensoverschrijdend gedrag aan in de openbare ruimte*. Opgehaald van sensoa.be: www.sensoa.be/voorkom-en-pak-grensoverschrijdend-gedrag-aan-in-openbare-ruimte
- Sociaal.net. (2025). *Intieme terreur in relaties*. Opgehaald van Sociaal.net: <https://sociaal.net/achtergrond/intieme-terreur-in-relaties/>
- Stad Gent. (2025). *Toolbox seksueel grensoverschrijdend gedrag*. Opgehaald van stad.gent: <https://stad.gent/nl/ondernemen/nightlife-gent/toolbox-seksueel-grensoverschrijdend-gedrag>
- Stad Gent. (2025). *Wat is de nightlife council?* Opgehaald van stad.gent: <https://stad.gent/nl/ondernemen/nightlife-gent/wat-de-nightlife-council>
- Statistiek Vlaanderen, Brussels instituut voor statistiek en analyse & Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique. (2022). *Gendergerelateerd geweld in België: Kerncijfers van de Europese enquête over geweld tegen vrouwen en andere vormen van interpersoonlijk geweld*. EU-GVB.
- Steketee, M., Tierelof, B., Lünemann, K., & Lünemann, M. (2020). *Kwestie van lange adem - Kan huiselijk geweld en kindermishandeling echt stoppen?* Utrecht.
- Stop Tienerpooiers. (2025). *Kenniscentrum*. Opgehaald van [Stopproxenetes-ados.be](http://stopproxenetes-ados.be): <https://stopproxenetes-ados.be/nl/kenniscentrum/>
- StopitNow! (sd). *Stop It Now*. Opgehaald van 2025: <https://www.stopitnow.be/>
- Team Justitie. (2022, augustus 4). *De strijd tegen intrafamiliaal geweld: extra criminologen in dienst bij de parketten*. Opgehaald van Team Justitie: <https://www.teamjustitie.be/2022/08/04/de-strijd-tegen-intrafamiliaal-geweld-extra-criminologen-in-dienst-bij-de-parketten/>
- UN Working group on discrimination against women and girls. (2023). *Guidance document of the Working Group on discrimination against women and girls: Eliminating discrimination against sex workers and securing their human rights*.
- Unicef. (2024). *370 miljoen meisjes en vrouwen zijn slachtoffer van seksueel geweld of verkrachting*. Opgehaald van [Unicef Belgium](http://unicef.be):

<https://www.unicef.be/nl/news/370-miljoen-meisjes-en-vrouwen-zijn-slachtoffer-van-seksueel-geweld-verkrachting>

Unicef België. (2024, maart 8). *Genitale verminking bij vrouwen: Meer dan 230 miljoen geregistreerde gevallen*. Opgehaald van Unicef België: <https://www.unicef.be/nl/news/genitale-verminking-bij-vrouwen-meer-dan-230-miljoen-geregistreerde-gevallen>

Unicef België. (2025). *Geweld tegen kinderen*. Opgehaald van Unicef België: <https://www.unicef.be/nl/beleidsbeïnvloeding/beleidswerk-themas/geweld-tegen-kinderen>

Universitair Forensisch Centrum. (2016, 11 26). *Daders in kaart: "Het draait om meer dan opwinding en testosteron"*. Opgehaald van ufc.be: <https://ufc.be/nieuws/121-daders-in-kaart-het-draait-om-meer-dan-opwinding-en-testosteron>

UTSOPI. (2025). *Input en suggesties UTSOPI vzw*.

Van Hoorde, K., Stroobants, T., & Vanderfaellie, J. (2023). *Handle with Care binnen basisonderwijs: Een signaal van politie naar school bij intrafamiliaal geweld*. Brussel: Tim Stroobants. Opgehaald van https://www.vertrouwenscentrum-kindermishandeling.be/wp-content/uploads/2024/08/Eindrapport_Handle-with-Care_2022-2023.pdf

Van Kelecom, E. (2024). Addressing sibling violence: Challenges and tools.

Van Vossle, A., & Gilbert, E. (2011). *Wetenschappelijk fenomeenonderzoek naar eerge relateerd geweld*. Eindrapport. Brussel, Gent.

Vandenbergh, A., Fomenko, E., & Keynaert, I. (2023). *Praktische richtlijn aanpak seksueel en intrafamiliaal geweld in eerste lijn*. Gent: Universiteit Gent-ICRH.

Vanneste, C., Coene, G., Dziewa, A., Eggericks, T., Fallon, C., Glowacz, F., . . . Withaekx, S. (2022). *IPV-PRO&POL: Intimate Partner Violence: impact, processes, evolution and related public policies in Belgium. Final Report*. Brussels: Belgian Science Policy Office.

Veilig Thuis Utrecht. (2025). *Gedwongen achterlating*. Opgehaald van veiligthuisutrecht.nl: <https://veiligthuisutrecht.nl/expertise/gedwongen-achterlating/#:~:text=gedragsverandering%3A%20teruggetrokken%2C%20verleg en%2C%20bang,conflicten%20tussen%20ouders%20en%20kind>

Verbeke, L., & Houben, M. (2023). *Onderzoek naar de bevindingen en verbetervoorstellen van slachtoffers, opdrachtgevers en advocatuur met betrekking tot de dienst slachtofferonthaal van de Justitiehuizen*. Leuven: KU Leuven.

- Verdonck, E., Groenen, A., Vanoeteren, V., & Goffin, K. (2022). *Onderzoek naar intersectorale, multidisciplinaire, en rechtstreeks toegankelijke IFG-centra in Vlaanderen*.
- Verwey-Jonker instituut.; Lünemann, K., & Lüneman, M. S. (2024). Patroon van dwang en controle is genderspecifiek - Verdiepende analyses derde cohortstudie wat betreft patroon van controle en dwang onder cliënten Veilig Thuis. Utrecht.
- Verwey-Jonker Instituut.; Stark, E., & Hester, M. (2018). *Coercive Control: Update and Review*. Newark: Rutgers University.
- Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling. (2025). *Proefproject Mechelen*. Opgehaald van Handle with Care: <https://handle-with-care.be/wat-is-het/proefproject-mechelen/>
- Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling. (2025). *Zie jij de kinderen in elk verhaal?* Opgehaald van Kindreflex: <https://kindreflex.be/>
- Vlaams Ondersteuningscentrum Ouderenmis(be)handeling. (2022). *Jaarverslag 2022*. Opgehaald van https://www.ouderenmisbehandeling.be/vloco/Burger_Infotheek_Publicaties.aspx
- Vlaams Parlement. (2022, september 20). Vraag om uitleg over het proefproject bij het Family Justice Center in Limburg over eerdergerelateerd geweld. Opgehaald van <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementair-werk/commissies/commissievergaderingen/1661705/verslag/1662513>
- VR 2025 2401 DOC.0030/2. (2025, Januari 24). Ontwerp van decreet tot oprichting en regeling van het Vlaams Meldpunt voor Grensoverschrijdend Gedrag. Brussel.
- VRT. (2023, juni 15). Wekelijks 22 meldingen van ouderenmis(be)handeling: "Nog maar topje van ijsberg". VRT. Opgehaald van <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2023/06/14/ouderenmis-be-handeling/>
- VRT. (2024, november 25). Elke maand sterven 2 vrouwen door partnergeweld in België: "Probleem blijft vaak verborgen tot het dodelijk afloopt". VRT. Opgehaald van <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2024/11/22/femicide-overzicht-slachtoffers/>
- We Care Alot. (2025). *We Care Alot*. Opgehaald van [wecarealot.be: https://www.wecarealot.be/nl/](https://www.wecarealot.be/nl/)
- Wij zien je wel. (2024). *Cijfers*. Opgehaald van Wij zien je wel: <https://www.wijzienjewel.be/cijfers>
- World Health Organization. (2025). *Violence info: Sexual violence*. Opgehaald van World Health Organization: <https://apps.who.int/violence-info/sexual-violence/>

Zorgcentra na Seksueel Geweld. (2025). *Seksueel geweld en toestemming*. Opgehaald van zsg.belgium.be: <https://zsg.belgium.be/nl/persona-page/info-voor-professionals?>

Zorgcentra na Seksueel Geweld. (2025). *Veelgestelde vragen over seksueel geweld en de Zorgcentra*. Opgehaald van Zorgcentra na Seksueel Geweld: <https://zsg.belgium.be/nl/veelgestelde-vragen?>